Exponat Huddex 2026,
Open, regionell klass

Giselher Naglitsch

Svensk
POSTORDER
som den en gång var, en lönsam affär för Posten

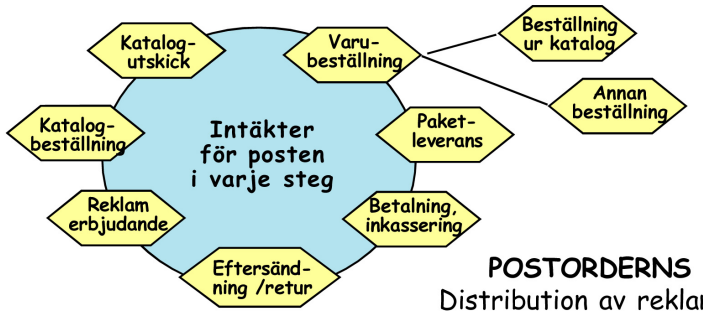

POSTORDERNS KRETSLOPP

Distribution av reklam för kataloger, beställning av kataloger, leverans av kataloger, varubeställning, paketutskick, eftersändning och returer, betalning och inkassering.

Dagens E-handel har ännu större volym. Den bygger på samma principer, men posten hanterar nu bara paketen.

(Ej i detta exponat.)

BAKGRUND

Postordern gjorde sitt intåg i Sverige vid förra sekelskiftet. Den fick stor betydelse i framförallt avlägsna bygder dit posten alltid kunde nå. Hundra år senare svarade den för mindre än 10 % av detaljhandeln utom dagligvaror.

Den genererade en oändlig mängd försändelser och transaktioner = intäkter för Posten.

FORSKNING

Egen forskning, om specialtryckta adresskort, heltryckta som tilltryckta av posten, för bl.a. postorderföretag, är publicerad i Motivsam-laren nr 2/2023.

PLAN

Blad 2-3 Pionjärerna
4-13 Postorderns kretslopp
14-16 Vapen, teknikprylar, sport
17-24 Borås i Knallebygden, centrum för textil- och beklädnad
25 Sparande per postorder
26-27 Böcker och bokklubbar
28-29 Samlande per postorder
30-35 Kunskap per postorder

John Fröberg, 1879, var först av alla

MERKANTILT

1879 grundade John Fröberg från Finspång **Sveriges första postorderhandel**. Det började med stämplar och visitkort per post, som snart kompletterades med **korta varor** såsom vy- och gratulationskort, rakknivar, hängslen och alla tänkbara föremål som kunde skickas med post. Företaget är fortfarande verksamt, specialiserat på stämplar, flagor skyltar och trycksaker.

Fröberg började i Lotorp, 7 km från närmaste postkontor. Första tiden skickades paketen dit med "gångpostiljoner", senare med flera daglig hästskjutsar. I början av 1900-talet ankom i genomsnitt 1 000 brev med beställningar varje dag.

John byggde upp ett **agentnät**. Här ingick bl.a. **Algot Johansson** i Borås, **Oskar Ahrén** i Stockholm vilka senare skulle starta postorderföretag. Företaget hade många anställda med namnet Andersson. Två bytte till Åhlén respektive Holm. De blev kända som **Åhlén & Holm**, som år 1926 övertog Fröbergs postorderverksamhet.

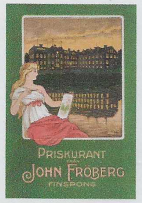

POSTALT

Paket-postförskott FINSPONG 6/9 1900 till Kolhammar.
Adresskort med tilltryckta fasta avsändarens uppgifter, bl.a. **Korta varor**.
Sannolikt utfört på företagets eget tryckeri.
Paketavgift < 1 kg = 50 öre, gällde 1/1 1880 till 30/6 1905.
Postförskott = postanvisning < 25 Kr. = 15 öre, gällde 1/8 1892 till 31/5 1918.
Pf-etikett nr 2, 1894.

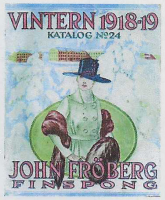

Syfabriken Älvsered - Sveriges (då) äldsta postorderföretag

MERKANTILT:
AB Älfsereds Syfabrik, höll sig med blygsamma firmakuvert. Men i samband med sitt 70- eller 75-årsjubileum manifesterade de sin status: då Sveriges äldsta postorderföretag. Kuvert avsedda för beställningar kom även till användning för betalning genom insändande av checkar.

Företaget grundades år 1898. Men 2002, efter 104 år tog sagan slut. Efter en kort tid i Jotex ägo övertogs 2003 namnet och kundregistret av tyska Klingels, som fortsatt verkar på den svenska postordermarknaden.

POSTALT:
Portot, 25 öre för inrikes brev, gällde 1/6 1951 till 31/5 1957.

En express-beställning från LOMSJÖKULLEN 2/6 1955 frankerades 65 öre. Varav 40 öre avsåg Express-tillägg, vilket gällde 1/4 1948 till 31/5 1957.

En beställning från ÅMOTSBRUK 14/6 1955 frankerades inte alls. Det kostade företaget dubbelt felande porto.

Frimärket på det vackra brevet från FORSNÄS (6/8 1974?) är en variant med plåtspricka i pannan på Kamerlingh-Onnes.

Rekbrevet TINGSRYD 10/3 1942, som antagligen innehöll betalning, kostade 15 öre + 20 öre för Rek.

Katalog-beställning

MERKANTILT:
Nya kunder värvades ofta genom tidningsannonser som liknade brevkort. Dessa skulle klippas ut, förses med intressentens adress och sändas in till företaget. En del företag bjöd på portot, de hade avtal om svarsporto med den lokala posten. De flesta lät kunden betala och frankera.

Leksaksmagasinet har klistrat en lapp med numret 2508935 intill kundens adress, vilket kan tolkas att detta blev Birgitta Johanssons kundnummer.

POSTALT:
Posten tillät dessa tunna kuponger, men de kunde inte köras i postens stämplingsmaskiner. Min vän postisen kallade dem **fladderpost**. Försändelser med minimal handskriven text kunde sändas som trycksaker.

Men försändelseslaget inrikes trycksak hade avskaffats 1980, så Birgitta tvingades frankera kupongen till **Leksaksmagasinet** för brevporto.
220 öre gällde bara 1/2 1988 till 29/1 1989

Strålin & Perssons "fladder" var för litet att skickas utan omslag. 1/4 1942 till 31/5 1951 kostade brevet 20 öre.

MERKANTILT:
Strålin & Persson klistrade "fladdret" med beställning på baksidan av kuvertet. Det kan ha varit en markering för specialhantering, då det fanns adresser till två nya kunder på lappen.

Just denna kupong försöker även **värva återförsäljare** till företaget.

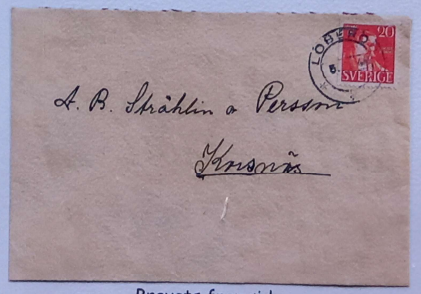

Brevets framsida

Katalog-utskick

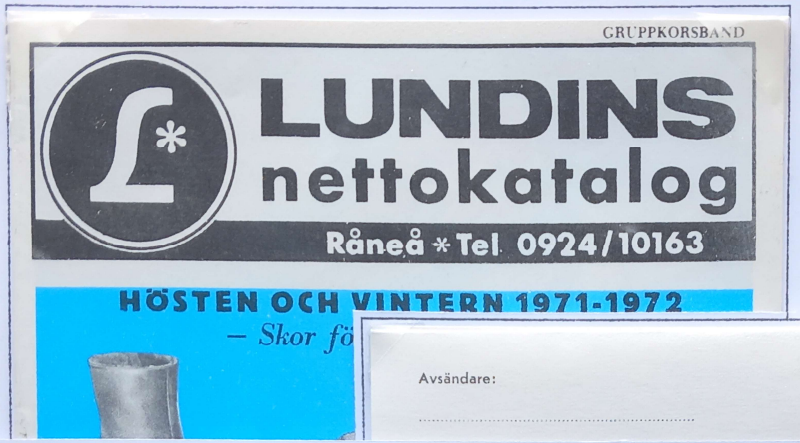

MERKANTILT:

När Tave Lundin i början av 1880-talet startade sitt företag blev Råneå centrum för skoindustrin i Norrbotten Skotillverkningen upphörde 1966 och postorderverksamheten 1972, då företagets adressregister förstördes i en brand. Katalogen som visas kan vara företagets sista. Storsäljare var kängor, Norrlandspjäxor, flottningsstövlar och handskar. Greta Garbo köpte ett par av deras näbbskor.

POSTALT:

Kataloger till registrerade kunder skickades ut som Mass- eller Gruppkorsband.
Alltid med ordersedlar och -kuvert.

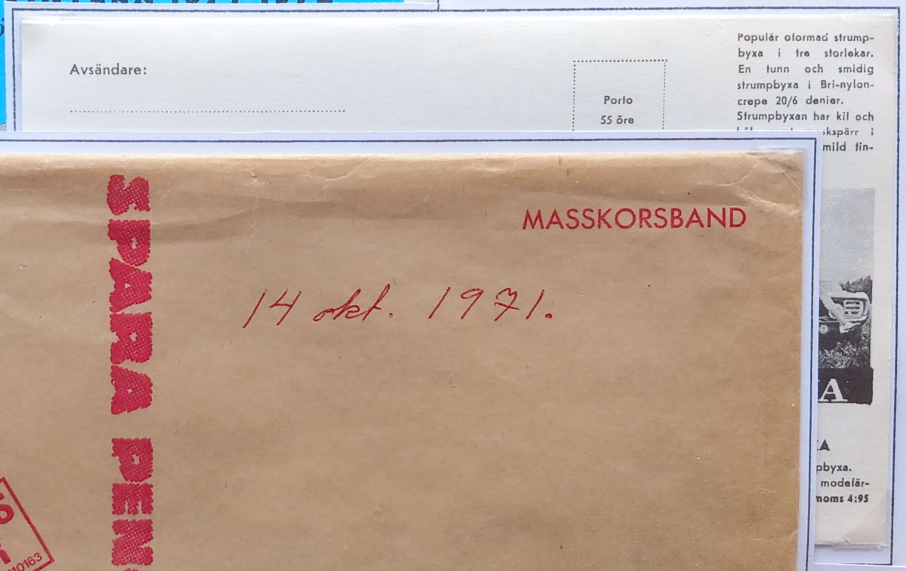

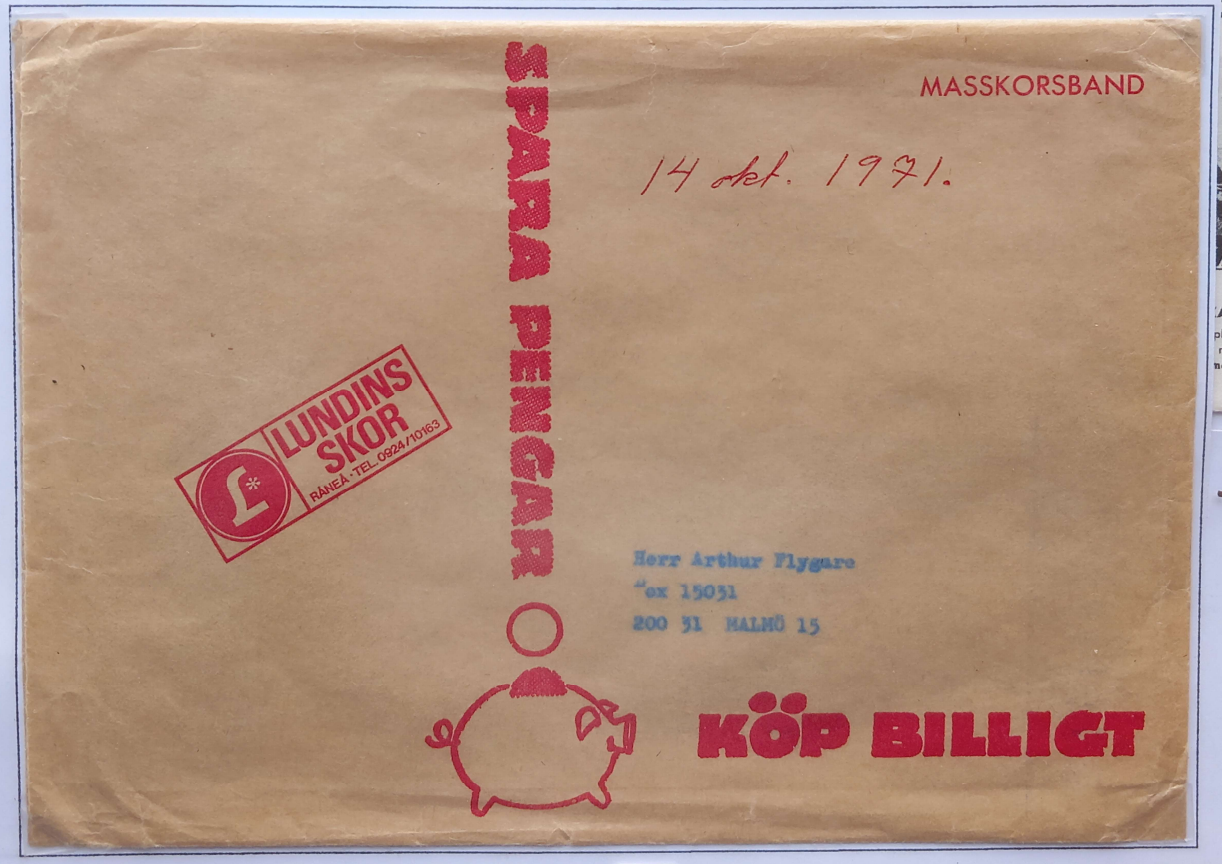

Varu-beställning

MERKANTILT:
Flertalet postorderföretag skickade ut beställningssedlar och vackra, förtryckta kuvert med katalogerna. Företag med begränsat sortiment använde gärna beställningskort.

De flesta beställningarna skulle frankeras av kunden, men vissa företag bjöd på portot i form av svarslösen, eller t.o.m. förfrankerade brevkort, som texten på kortet nedan antyder.

POSTALT:
Hallbafabrikerna hade avtal om **svarslösen**, Tillstånd nr 3, Jönköping 2. Det missade eller förstod inte kunden i MÄRSTA 31/1 1961, som frankerade för inrikes **brevporto**.

Träförädlingens beställningskort kunde gå som **brevkort** **eller** **trycksak**, beroende på hur mycket text som tillfördes för hand. OBBOLLA 25/3 1949 med 15 öre gick som Brevkort.

Brevkort kostade 15 öre 1/4 1948 till 31/5 1951. Trycksak kostade 10 öre 1/4 1948 till 31/5 1957.

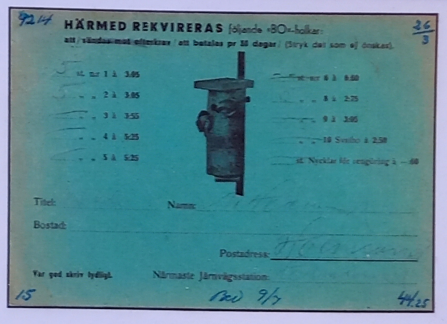

Kortets baksida.

Speciella beställningar

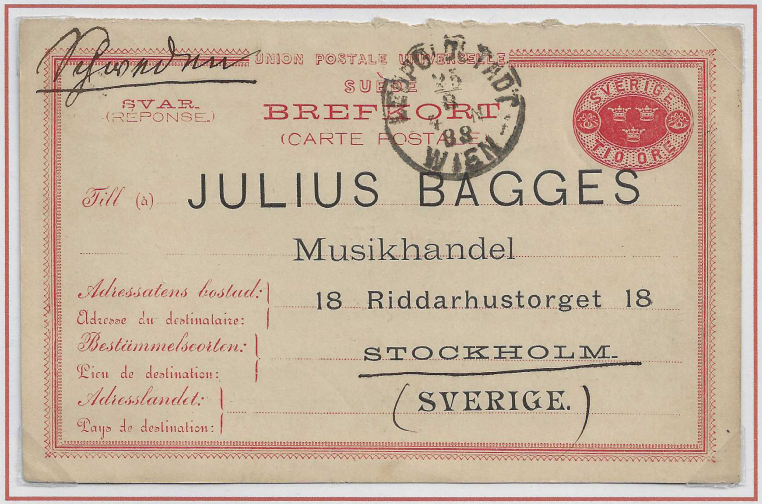

Kortets förtryckta texsida med beställning.

MERKANTILT:

Julius Bagge, född 1844, död 1890, var musikhandlare, musikskriftställare och utgivare av folkmusik. Musikaliska Magazinet - som grundades 1802 och går tillbaka till de svenska musikförlagens och nothandlarnas pionjärtid - köptes år **1874** av Julius Bagge som utökade musikhandeln med egen förlagsverksamhet. 1876 gav Bagge ut en "Katalog öfver musikalier tillgängliga i Julius Bagges musikhandel, Stockholm." Vissa produkter marknadsfördes med dubbla brevkort. Meddelande-delen användes för reklam, svars-delen som beställningsblankett. Efter 225 år lever verksamheten vidare under namnet Gehrmans Musikhandel.

POSTALT:

Dubbelt Brefkort utrikes, Facit (bKd) 3 med "taggig ram", mycket ovanligt.
Svarsdelen från LEOPOLDSTADT, WIEN Österrike, 25/9 1883 till Stockholm.
Ankom Stockholm K.E. 28/8.

Leverans och betalning - Postgiro

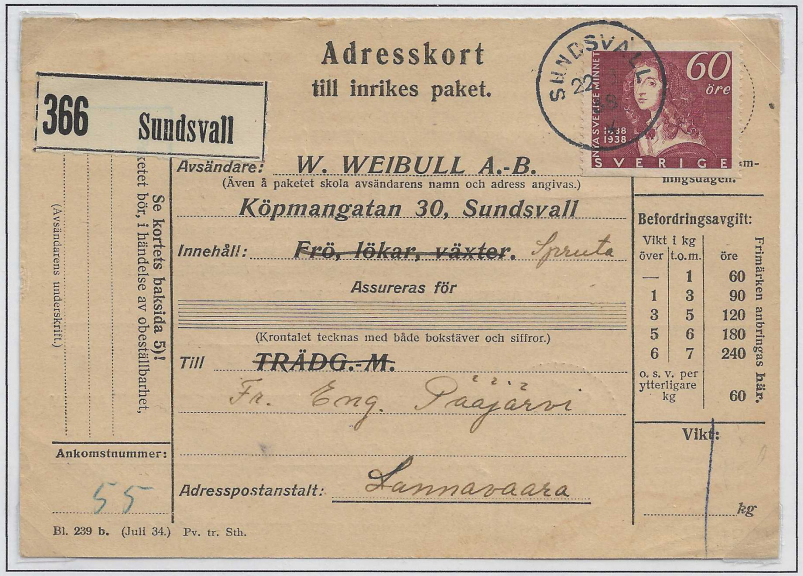
Adresskort
till inrikes paket.

366 Sundsvall

Avsändare: W. WEIBULL A.-B.
(Även å paketet skola avsändarens namn och adress angivas.)
Köpmangatan 30, Sundsvall

Innehåll: ~~Frö, lökar, växter.~~ Sprute

Assureras för

(Krontalet tecknas med både bokstäver och siffror.)

Till ~~TRÄDG.-M.~~
Fr. Eng. Paajärvi

Adresspostanstalt: Lannavaara

Ankomstnummer: 55

Se kortets baksida 5)! Paketet bör, i händelse av obeställbarhet, (Avsändarens underskrift.)

Befordringsavgift:

Vikt i kg över	t.o.m.	öre
—	1	60
1	3	90
3	5	120
5	6	180
6	7	240
o. s. v. per ytterligare kg		60

Primärken anbringas här.

Vikt: kg

Bl. 239 b. (Juli 34.) Pv. tr. Sth.

Utställare D. J. Ljungblad
Rådan 23.
Motala Verkstad

Inbetalningskort.

54 kronor 91. öre betalas för räkning

Norrlands Varumagasin

Femtifyra. Kronor.

(Här skrives längst från vänster endast krontalet med bokstäver, omedelbart åtföljt av "kronor".)

Adress SÖDERHAMN.

att gottskrivas postgirokonto nr 6295 (Med siffror.)

vid postgirokontoret, Stockholm.

Redovisningsnr 3

Redovisningspostkontorets datumstämpel.

MOTALA VERKSTAD 13. 4. 1925

Bl. 703. (Dec. 24.) 24 2161

(Postfunktionärs underskrift.)

MERKANTILT:
Weibulls grundades 1870 i Landskrona med inriktning på lantbruksprodukter. Åren 1914–18 tillkom en avdelning för köksväxter, senare även prydnadsväxter. Fröer förpackade i påsar för småodlares behov, även tillbehör, såldes bl. a. på postorder från en stor anläggning i Sundsvall. Efter olika turer lever Wibulls vidare inom Svalöf Weibull, ägt av Lantmännen Seed.

POSTALT:
Flertalet postorderföretag levererade mot postförskott, andra mot faktura, bifogat inbetalningskort eller avbetalning.
Paketadresskorten speglar detta.

Kunden A. J. Ljungblad, med adress Motala Verkstad, fyllde själv i hur mycket han ville betala till **Norrlands Varumagasin.**
(Faktura/avbetalning?)
Postgirots första verksamhetsår var avgiften 20 öre.

Weibulls paket, Sundsvall 22. 6. 38 till Lannavaara, sändes utan Pf. 1 kg kostade 60 öre 1/7 1925 till 31/3 1948.

Leverans och betalning - Postförskott

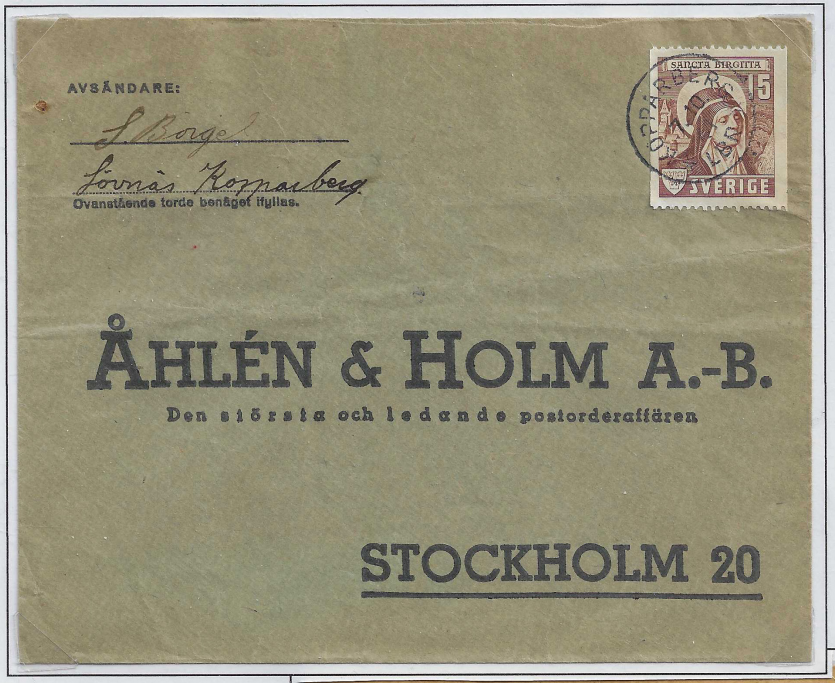

MERKANTILT:

År 1899 startade Johan Petter Åhlen och Erik Holm en liten postorderfirma i Insjön. Verksamheten utvecklades snabbt och redan 1908 omsatte man 1,5 miljoner Kr, med över 200 anställda. Å&H gav ut mycket omfångsrika kataloger. 1961 lades postorderverksamheten ned till förmån för Tempo-varuhusen, senare Åhléns.

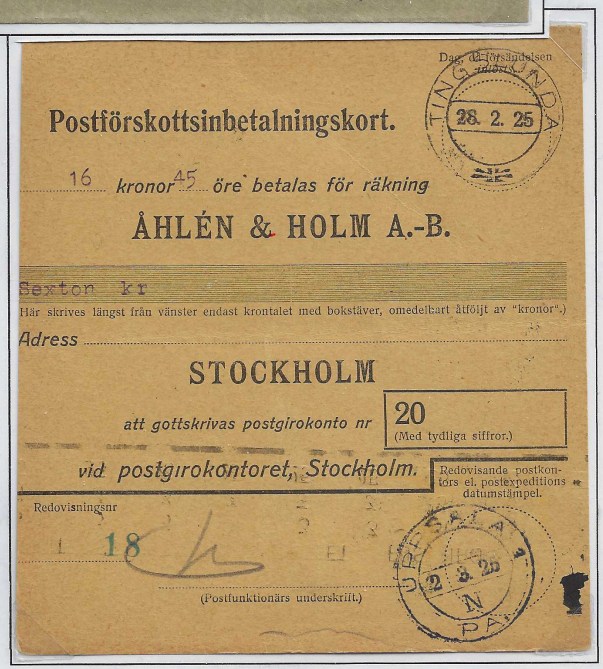

POSTALT:

Postgirot startade den 1 januari 1925. Åhlén & Holm, med konto nummer 20, var **en av Postgirot tidigaste kunder**, **Svåra TINGSLUNDA 28. 2. 25** visar detta.

Nu levererades varorna oftast mot postförskott, med betalning till Postgiro.

Leverans och eftersändning

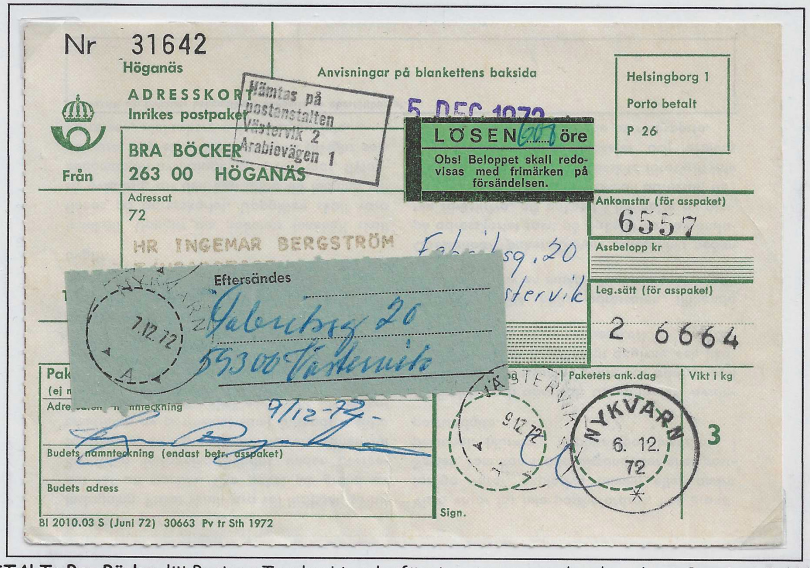

POSTALT: Bra Böcker lät Postens Tryckeri trycka företagets anpassade adresskort. **Bonniers Bokklubb** använde av posten godkända, privattryckta paketadresskort. Båda hade avtal om "Porto betalt", förmodligen även om priset. Men kunden måste betala för eftersändningen enligt ordinarie taxa:

Bra Böckers eftersändning 7/12 1972, **(med förtryckt vikt)** 3 kg kostade 6,00.

Bonniers eftersändning 16/5 1978, < 7 kg kostade 17,70.

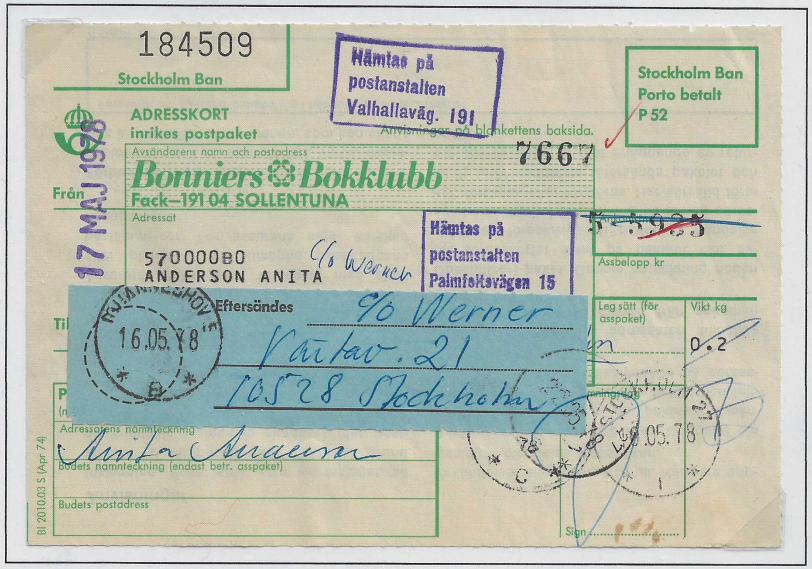

MERKANTILT:

Under förlagskrisen i början av 1970-talet blev **Bonniers Bokklubb** räddningen för Albert Bonniers Förlag. Målet med klubben var att stimulera bokläsandet och försäljningen, minska boklagret och få en jämnare försäljning.

Retur - adressaten okänd

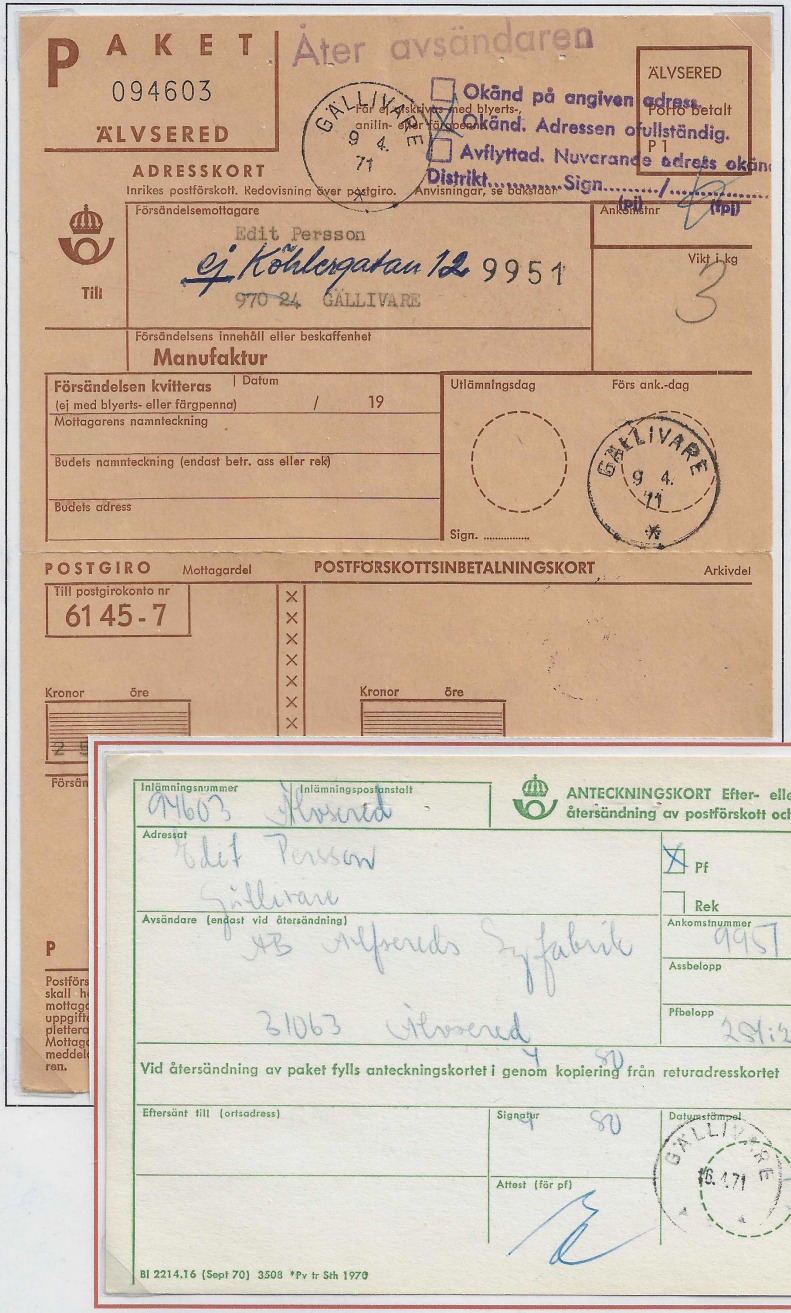

PAKET 094603 ÄLVSERED

Åter avsändaren

ÄLVSERED Porto betalt P1

☐ Okänd på angiven adress.
☐ Okänd. Adressen ofullständig.
☐ Avflyttad. Nuvarande adress okänd
Distrikt..... Sign...../.....
(tel) (pp)

GÄLLIVARE 9 4. 71

ADRESSKORT
Inrikes postförskott. Redovisning över postgiro. Anvisningar, se baksidan.

Försändelsemottagare: Edit Persson, ~~Köhlergatan 12~~ 9951, ~~970 24~~ GÄLLIVARE

Ankomstnr

Vikt i kg: 3

Försändelsens innehåll eller beskaffenhet: Manufaktur

Försändelsen kvitteras (ej med blyerts- eller färgpenna) Datum / 19

Mottagarens namnteckning

Budets namnteckning (endast betr. ass eller rek)

Budets adress

Utlämningsdag

Förs ank.-dag

GÄLLIVARE 9 4. 71

Sign. .....

POSTGIRO Mottagardel — POSTFÖRSKOTTSINBETALNINGSKORT — Arkivdel

Till postgirokonto nr 6145-7

Kronor öre

Kronor öre

Inlämningsnummer: 094603 — Inlämningspostanstalt: Älvsered

ANTECKNINGSKORT Efter- eller återsändning av postförskott och rek

Adressat: Edit Persson, Gällivare

☒ Pf ☐ Rek

Avsändare (endast vid återsändning): AB Älfsereds Syfabrik, 31063 Älvsered

Ankomstnummer: 9951

Assbelopp

Pfbelopp: 25:20

Vid återsändning av paket fylls anteckningskortet i genom kopiering från returadresskortet

Eftersänt till (ortsadress)

Signatur

Datumstämpel: GÄLLIVARE 16.4.71

Attest (för pf)

Bl 2214.16 (Sept 70) 3508 *Pv tr Sth 1970

MERKANTILT:
Älfsereds, 3
Se blad

POSTALT:
Företaget hade privattryckta paketkort (ej Ptr) med förtryckta inlämningsnummer, och allt utom adress och belopp. Paket 3 kg, porto enligt okänt avtal.

Adressaten hittades inte på adressen. Retur. Avsändaren fick betala full returfrakt. Ett **mycket sällsynt Anteckningskort för efter- eller återsändning av Pf och rek** är bevarat; gemomskrift efter returadresskort.

Retur - vägrat

IKEA Postorder

SVENSKA POSTVERKET
POSTES DE SUÈDE

TULLDEKLARATION
DÉCLARATION EN DOUANE

C 2/CP 3

FÖRE IFYLLANDET AV DENNA DEKLARATION, LÄS NOGA ANVISNINGARNA PÅ BAKSIDAN
AVANT DE REMPLIR CETTE DÉCLARATION, LIRE ATTENTIVEMENT LES INSTRUCTIONS AU VERSO

1 Avsändarens namn och postadress / Nom et adresse de l'expéditeur
IKEA Svenska AB
S-343 00 ÄLMHULT

2 Avsändarens referensnummer (ev) / Eventuellement numéro de référence de l'expéditeur
10-0165802-0
EUR.2 No
A 1115016

3 Adressatens namn, fullst postadress inkl adressland / Nom et adresse du destinataire
S W CO Lauritzon

4 Sätt ett kryss (x) om det gäller / Faire une croix (x) s'il s'agit
☐ gåva / d'un cadeau ☐ varuprov / d'échantillons de marchandises

POSTVERKET – TULLVERKET

EXPORTANMÄLAN P
För utförsel med post utan anspråk på tullrestitution

Från – Avsändarens namn och postadress
IKEA Svenska AB
S-343 00 ÄLMHULT

Organisationsnr/Personnr¹

Avsändarens referensnummer (ev)
10-0165802-0
EUR.2 No
A 1115016

Till – Adressatens namn och postadress
S W CO Lauritzon
Fabriksgatan 24
001 40 HELSINGFORS
FINLAND

Sätt kryss om det gäller
☐ gåva ☐ varuprov

Undertecknad bestyrker riktigheten av i exportanmälan och tulldeklaration lämnade uppgifter

Ort och datum: Älmhult

Assuransbelopp – bokstäver | siffror

Firma, namn: IKEA Po

Postförskottsbelopp – bokstäver: Tvåhundrafyrtiofem 40/100 | siffror: 245:40

Utförsörjningsland: Sverige

Avsändarens postgirokonto nr, postgirokontorets namn
IKEA POSTORDER

Postgirokontoinnehavare
POSTGIROKONTO 84 21 00-0
POSTGIROKONTORET
FACK
STOCKHOLM 1
SVERIGE

Tullstämpel

Antal		Omslagets beskaffenhet²	Godsets handelsbenämning
1	paket	Kart.	Lampa
	certifikat och fakturor		
1	tulldeklarationer		

BI 2013.07 S (okt 81) Pv tr Sth △ 987-81 3646

KUPONG COUPON

Avsändare / Expéditeur
IKEA Postorder
10-0165802-0

Beloppet med siffror / Montant en chiffres arabes: 245: 40

Inlämningsnr / Colis n°: 18721

Inlämningspostanstalt / Bureau: Sävsjö

Inlämningsdatum / Date du dépôt: 830318

Adressat / Destinataire du colis
S W CO Lauritzon
Fabriksgatan 24
001 40 HELSINGFORS
FINLAND
10-0165802-0

Redovisande postanstaltens stämpel / Timbre du bureau d'émission

FLYGPOST PAR AVION

INTERNATIONELL POSTFÖRSKOTTSANVISNING / MANDAT DE REMBOURSEMENT INTERNATIONAL — R 4
Paket / Colis postaux

Beloppet med siffror / Montant en chiffres arabes: 245: 40

Inlämningspostanstalt / Bureau de dépôt du colis: Stockholm

Beloppet med bokstäver / Montant en toutes lettres et en caractères latins: Tvåhundrafyrtiofem 40/100

Adressland / Pays de destination du colis: Finland

Betalningsmottagare / Nom et prénoms du bénéficiaire
IKEA POSTORDER
POSTGIROKONTO 84 21 00-0
POSTGIROKONTORET
FACK
STOCKHOLM 1
SVERIGE

Inlämningsnr / Colis n°: 18721

Inlämningsdatum / Date du dépôt: 830318

Inbetalt belopp / Somme encaissée: 128 65

Redovisande postanstaltens stämpel / Timbre du bureau d'émission

Redovisningsnr / N° du mandat

Datum / Date

Redovisande postanstalt / Bureau d'émission

Tjänsteanteckningar / Indications de service

ADRESSKORT BULLETIN D'EXPÉDITION

Postes de Suède

Nummeretikett / Numéro du (ou des) colis: 18 721 Nässjö

4 • Bel •
Plats för frankering / Timbres-poste

CP 2

Älmhult
Port payé
P 1

Avsändarens namn och postadress / Nom et adresse de l'expéditeur
IKEA Svenska AB
S-343 00 ÄLMHULT

23/3

Refusé
Kieltäytynyt
Vägrat

LÖSEN 36 öre

Till - A

Adressatens namn, fullst postadress inkl adressland / Nom
~~S W CO Lauritzon~~
~~Fabriksgatan 24~~
~~001 40 HELSINGFORS~~
~~FINLAND~~

RETOUR Refusé

Befordringsväg / Voie d'ach

Utväxlingspostkontor / Bur

STOCKHOLM BAN utr

Assuransbelopp - bokstäver / Valeur déclarée - lettres | siffror / chiffres

Pfbelopp - bokstäver / Montant du remboursement - lettres: ~~Tvåhundrafyrtiofem 40/100~~ | siffror / chiffres: ~~245:40~~

Avs pgkonto nr, postgirokontorets namn / Compte cour. post. n°, bureau de chèques
IKEA POSTORDER

Postgirokontoinnehavare / Titulaire du compte courant postal
POSTGIROKONTORET
FACK
STOCKHOLM 1
SVERIGE

Tullstämpel / Timbre de douane

Inlämningspostkontorets eller avsändande utväxlingspostkontorets stämpel / Timbre du bureau d'origine ou du bureau d'échange expéditeur
83.03.18

BUREAU D'ECHANGE
21 MRS 1983
CP
STOCKHOLM BAN

Tullavgifter / Droits de douane

Antal / Nombre de

		Omslagets beskaffenhet¹ / Nature de l'emballage¹	Plats för övriga et
1	paket / colis	Kart.	
	certifikat o fakturor / certificats et factures		
1	tulldeklarationer / déclarations en douane		

Bruttovikt / Poids brut: kg 2 g –

Postförskott
Remboursement

¹ Paket, låda, kartong etc / Paquet, caisse, carton, etc.

BI 2013.02 S (mar 81) Pv tr Sth △ 987-81 3647

MERKANTILT: Innan IKEA 1996 etablerade ett varuhus i Esbo, Finland, kunde man få levererat varor till Finland från IKEA POSTORDER i Älmhult.

POSTALT: Utrikes postförskott i retur med komplett dokumentation.
Paketsats i 3 delar: Adresskort, Exportanmälan, Tulldeklaration ifylld i Älmhult den 10/3 1983: En lampa till Helsingfors, 2 kg.
Paketet inlämnat NÄSSJÖ 18/3 1983.
Det gick ytledes (trots att anvisningskortet har "tryckt etikett" flygpost).
Dirigeringsetikett: STOCKHOLM BAN utr.
Stämplat BEUREAU D'ECHANGE STOCKHOLM BAN 21/3 1983.

Kunden vägrade. Adresskortets baksida: Vi har redan fått det antal vi beställt!
Stämplar: RETOUR, Refusé, En röd finsk aviseringsetikett avriven.
Postförskottetiketten överstruken. Postanvisningen kryssad.
Returen kostade IKEA 36 kr i lösen, d.v.s. ordinarie pakettaxa.

Retur - reklamation

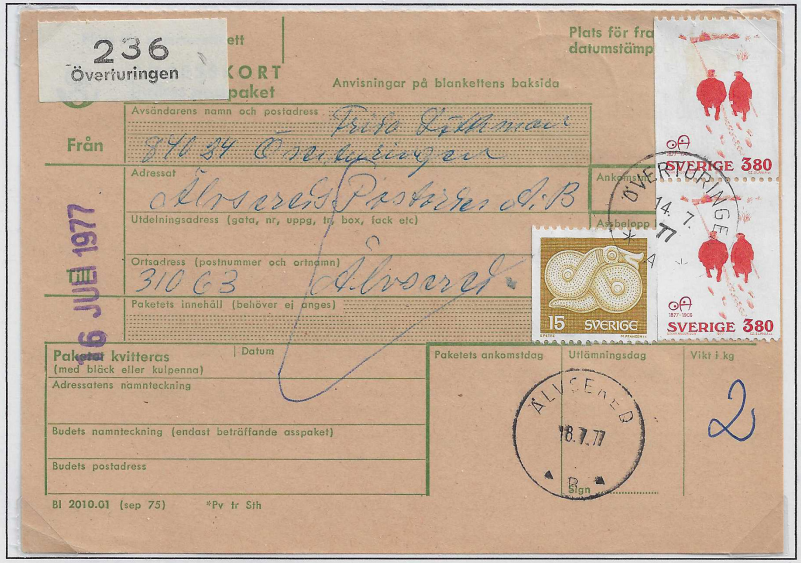

MERKANTILT:

Älfsereds Postorder (se blad 3) och Josefssons Postorder (se blad 30) fick tillbaka varor från missnöjda kunder. Innan ångerrätten infördes måste det vara fel på varan eller att storleken inte passade.

POSTALT:

Sådan retur blev helt nya försändelser som kunden skulle betala, tills ev. annat överenskoms.
Pakettaxa 1/6 1977 till 31/1 1978: < 1 kg kostade 7,60; < 3 kg kostade 10,15.
Frimärken på baksidan av båda korten.

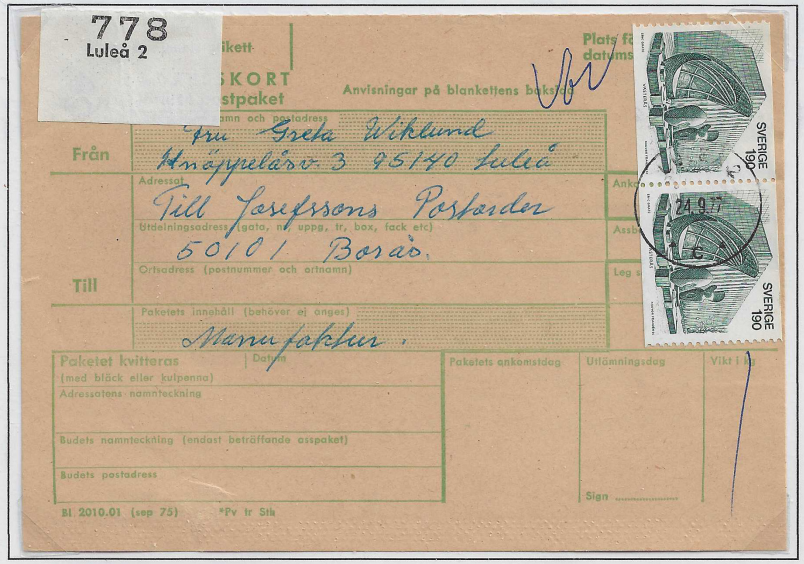

Vapen och ammunition, från Falun och Göteborg

MERKANTILT:
AB Vapen depoten i Falun, grundad 1912, var på sin tid landets största vapenhandel, med stor postorderförsäljning. De importerade vapen som märktes med företagets namn.
Oklart hur länge företaget levde, det gav ut en jubileumskatalog 1982.

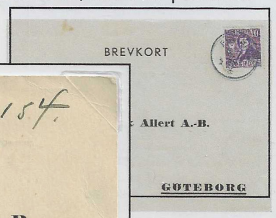

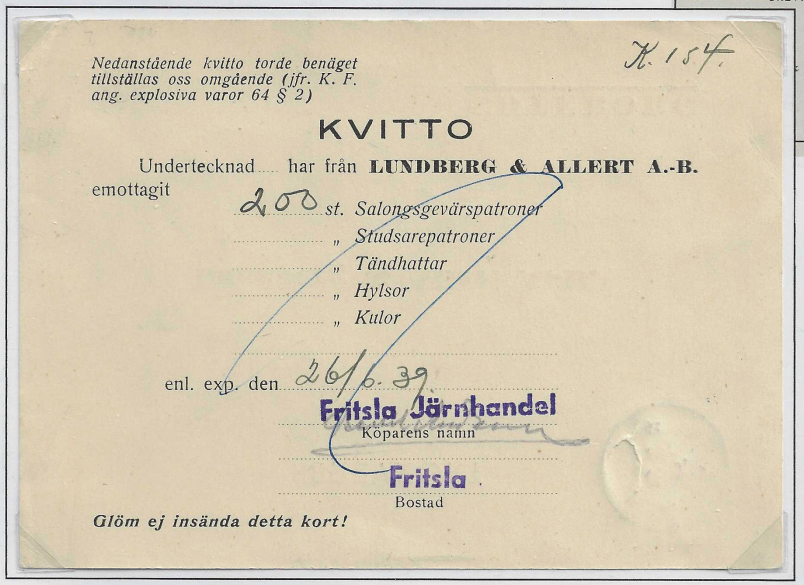

Nedanstående kvitto torde benäget tillställas oss omgående (jfr. K. F. ang. explosiva varor 64 § 2)

K. 154.

KVITTO

Undertecknad..... har från **LUNDBERG & ALLERT A.-B.**
emottagit
200 st. *Salongsgevärspatroner*
..... „ *Studsarepatroner*
..... „ *Tändhattar*
..... „ *Hylsor*
..... „ *Kulor*

enl. exp. den 26/6. 39.
Fritsla Järnhandel
Köparens namn
Fritsla
Bostad

Glöm ej insända detta kort!

POSTALT:
FRITSALA 5/7 1939 till postorder-/grossisten **Lundberg & Allert Göteborg.**
Brevkort med **bekräftelse att köparen har tagit emot ett parti patroner.** (Kontroll explosiva varor)

Clas Ohlson & Co, teknikprylar från Insjön

MERKANTILT:
Clas Ohlson född 1895 fick sitt första jobb vid sju års ålder som springpojke på Åhlén & Holm.
År 1918 grundade han företaget Clas Ohlson & Co i Insjön i Dalarna.
Det utvecklades snabbt till ett av Sveriges största postorderföretag.
Den första butiken utanför Insjön öppnade 1989. Sedan dess
har företaget etablerat över två hundra butiker i Sverige,
Norge och Finland. Det som beställs på nätet kan
levereras fraktfritt i dessa butiker.

POSTALT:
Kataloger till registrerade kunder skickades ut som masskorsband.
Efterbeställningar som här, Katalog 1961-62, gick som trycksak.
Den är frankerad 30 öre och stämplad INSJÖN 12/7 1962,
vägde 140 g, så det fanns gott om utrymme att skicka med
bilagor som orderkuvert och ordersedel. Portot
gällde 1/7 1962 till 30/5 1964 upp till 200 g.

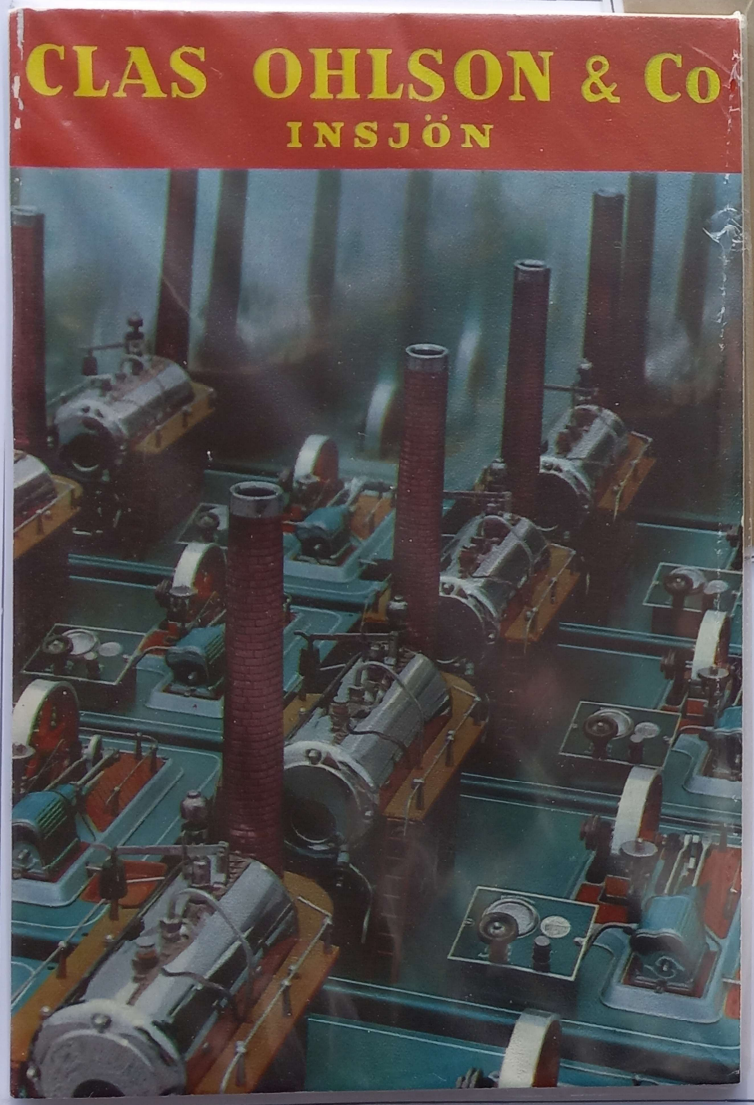

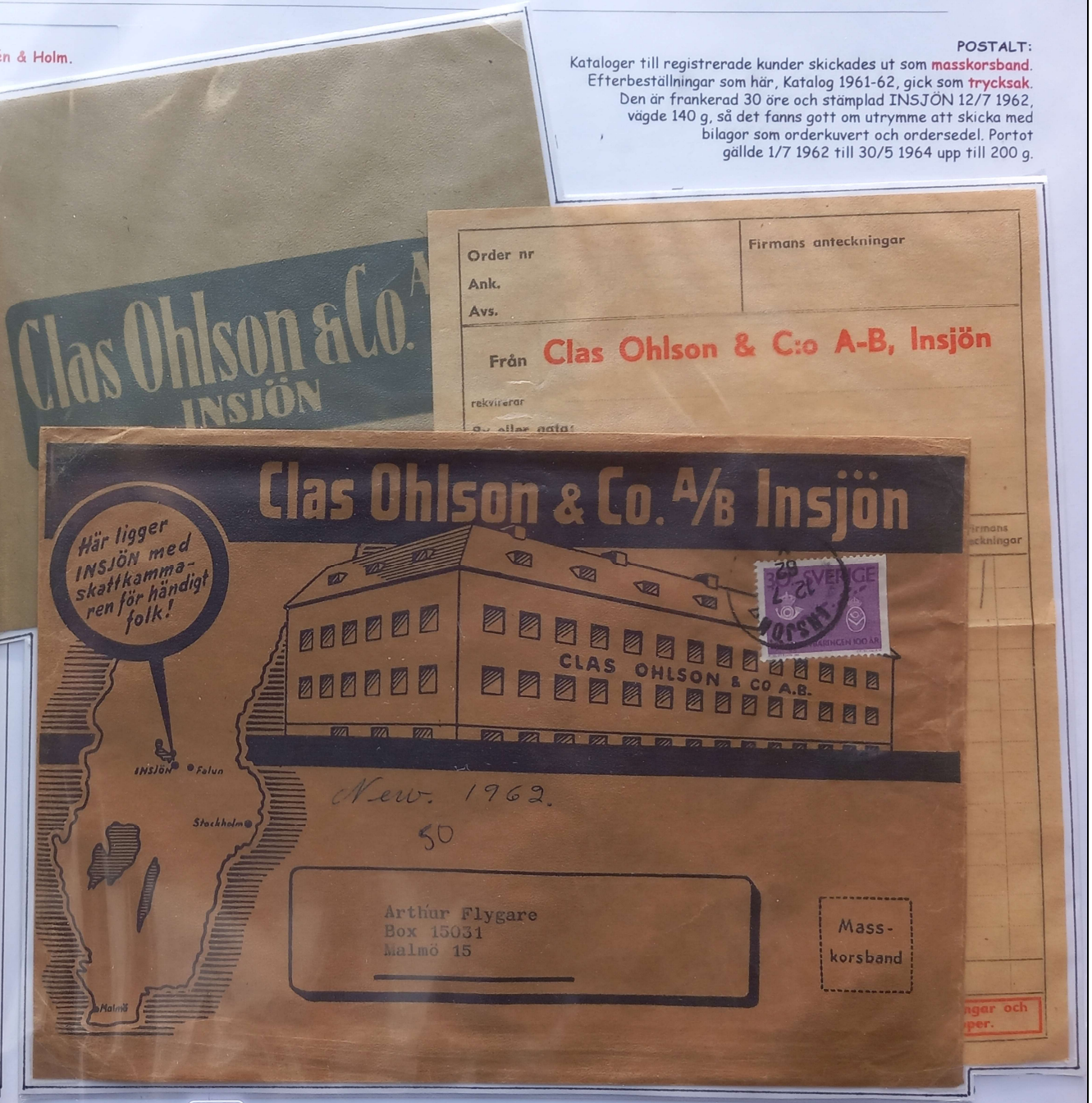

Sport och fritid från Norrland

MERKANTILT: Fliesbergs i Sollefteå, i sportbranschen 1940 till 2014, visar sitt sortiment på kuvertet. **Fjällräven** i Örnsköldsvik, sedan 1960, utvecklar och säljer friluftsutrustning i egen butik, per postorder (nu E-handel) och till återförsäljare i många länder. Känd för ryggsäcken Kånken.

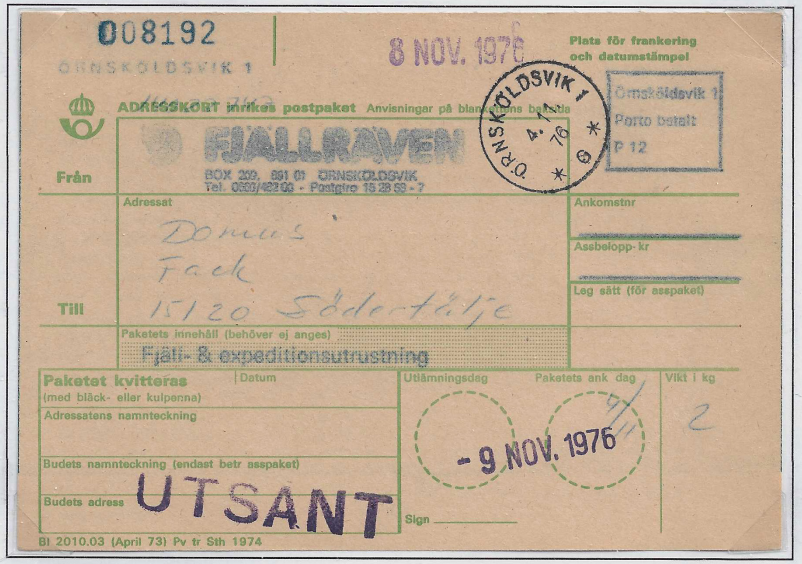

POSTALT: Fjällräven lät Postens tryckeri (Pv tr Sth) komplettera standardblanketter med företagets logga och adress samt inlämningsnummer och avtal om posto betalt; P12 Örnsköldsvik 1.

Knallebygden med Borås, postorderns huvudstad

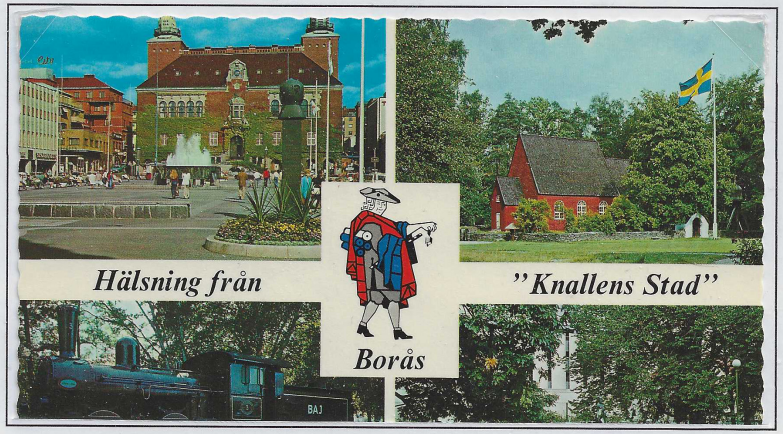

MERKANTILT:

Boråsregionen kallas även Sjuhäradsbygden eller Knallebygden. Knallar vandrade omkring och sålde hemslöjd och textilier. Det började med s.k. förläggare som kunde köpa stora kvantiteter ull/bomull eller garner. Materialet lämnades för spinning och vävning till kvinnor i torp och gårdar runtomkring, som fick betalt per aln vävt tyg. Förläggarna sålde vidare till grossister och gårdfarihandlare/knallar. Regionen utvecklades till ett **textilkluster**. Ur detta växte fram **en rik textilindustri och omfattande postorderhandel**. De flesta försvann under 1970-talets textilkris. En del postorder lever vidare som e-handel.

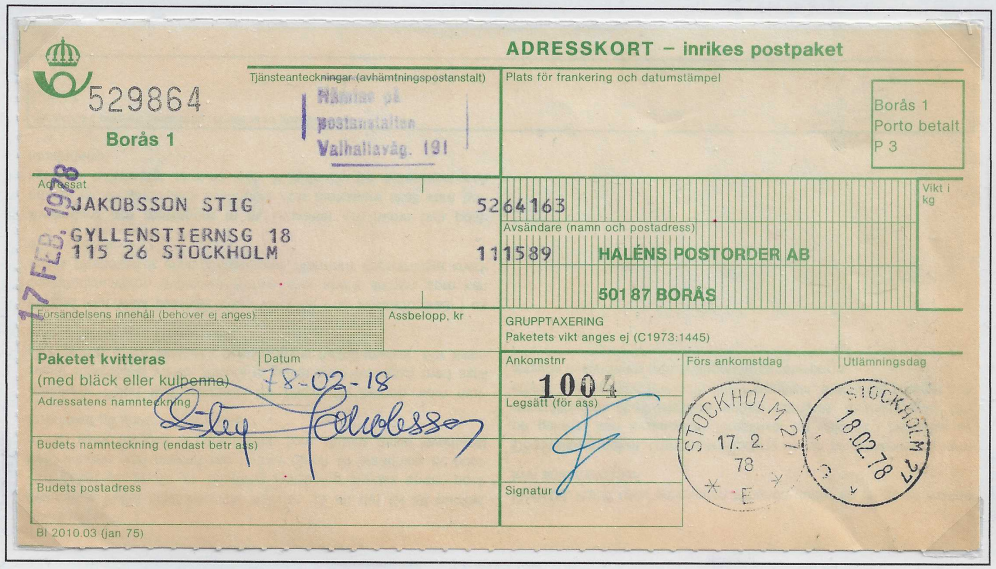

ADRESSKORT – inrikes postpaket

529864
Borås 1

Tjänsteanteckningar (avhämtningspostanstalt): Hämtas på postanstalten Valhallavägen 191

Plats för frankering och datumstämpel: Borås 1 Porto betalt P 3

17 FEB. 1978

Adressat: JAKOBSSON STIG 5264163
GYLLENSTIERNSG 18
115 26 STOCKHOLM 111589

Vikt i kg

Avsändare (namn och postadress): HALÉNS POSTORDER AB
501 87 BORÅS

Försändelsens innehåll (behöver ej anges)

Assbelopp, kr

GRUPPTAXERING
Paketets vikt anges ej (C1973:1445)

Paketet kvitteras (med bläck eller kulpenna)

Datum 78-02-18

Ankomstnr 1004

Förs ankomstdag

Utlämningsdag

Adressatens namnteckning

Legsätt (för ass)

Budets namnteckning (endast betr ass)

Budets postadress

Signatur

STOCKHOLM 27 17. 2. 78 E

STOCKHOLM 27 18.02.78

BI 2010.03 (jan 75)

POSTALT:

Postens **storkunder kunde få specialavtal**. Därför kan vi idag inte se vad "masstjänsterna" kostade. Rutiner för massinlämning av paket utvecklades i samråd med posten. Postens tryckeri kunde komplettera **standardblanketter med företagsunika tilltryck** som inlämningsnummer, avsändare, innehåll och "Porto betalt". Posten accepterade avvikande blankettutformning, om det underlättade kundens arbete som exemplet HALÉNS visar. **Heltryckta, företagsunika blanketter** med dessa uppgifter förekommer.

Kunglig hovleverantör - Algots i Borås

MERKANTILT:

Algots, främst känt för arbets- och fritidskläder, bildades 1913. Förutom egen tillverkning och legotillverkare, anlitades ännu på 1950-talet ca 300 hemsömmerskor. I Boråsfabriken infördes löpandebandprincipen, så kunde nyanställda göra ett fullgott jobb redan efter en vecka.
År 1967 tillverkades 4 miljoner plagg om året.

År 1966 startades tillverkning i Portugal, 1969 och 1971 tre fabriker i Finland. Och år 1972 kom företaget överens med staten om att etablera tre fabriker i Skellefteå, Lycksele och Norsjö. Satsningen i Västerbotten misslyckades.

Under tekokrisen, i början av 1970-talet fick Algots ekonomiska problem, bl.a. p.g.a. ökande löner och importen från lågprisländer. 1976 befanns företaget i kris. Då ett statligt stödprogram uteblev sattes bolaget i konkurs den 15 juni 1977.

DELTIOLOGISKT:

Algots har givit ut två serier om vardera ca 10 vykort. En svartvit med bilder från kungliga besök: Prins Bertil 1950 och kung Gustaf VI Adolf 1951. En andra serie i färg trycktes i anledning av att Algots blev kunglig hovleverantör.
(Sent 1950-tal eller tidigt 1960-tal. Okända fotografer)

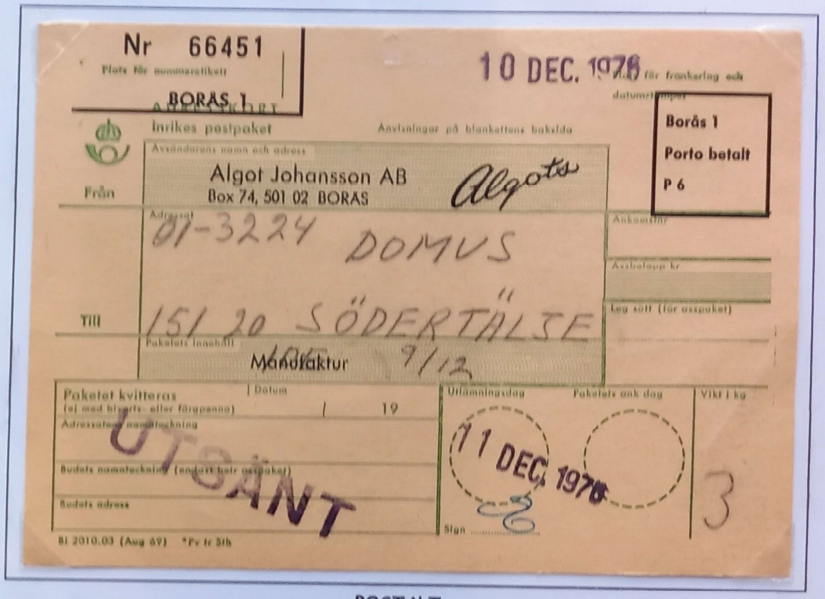

Nr 66451
Plats för nummeretikett
BORÅS 1
10 DEC. 1976
Plats för frankerlag och datumstämpel
Inrikes postpaket
Anvisningar på blankettens baksida
Avsändarens namn och adress
Algot Johansson AB
Box 74, 501 02 BORÅS
Algots
Borås 1
Porto betalt
P 6
Från
Adressat
01-3224 DOMUS
Till
151 20 SÖDERTÄLJE
Paketets innehåll
Mandraktur
Ankomstdr
Avsändarens kr
Leg. sätt (för ospaket)
Paketet kvitteras
(ej med blyerts- eller färgpenna)
Datum
19
Adressatens namnteckning
Budets namnteckning (endast bair ospaket)
Budets adress
UTGÅNT
Utdelningsdag
11 DEC. 1976
Paketets ank dag
Vikt i kg
3
Sign
BI 2010.03 (Aug 69) *Pv tr Sth

POSTALT:

Algots använde adresskort med tilltryck av postens tryckeri (Pv tr Sth), med alla standarduppgifter, såsom avsändare inklusive logga, "nummeretikett" och en ruta med Porto betalt, avtal P 6 med Borås 1, t.o.m. innehåll. Paketkostnaderna betalades mot faktura.
Taxa för 1 < 3 Kg var 9,00 Kr. Man får dock förmoda att de hade förhandlat sig till viss rabatt.

Rowells, Borås

MERKANTILT:
Rowells bildades 1945 i Borås av bröderna Bengt och Olle Rowell. 1980 köpte H&M företaget, drev det fristående fram till 2005. Ingår nu i H&M postorder. År 2019 slopades katalogerna.

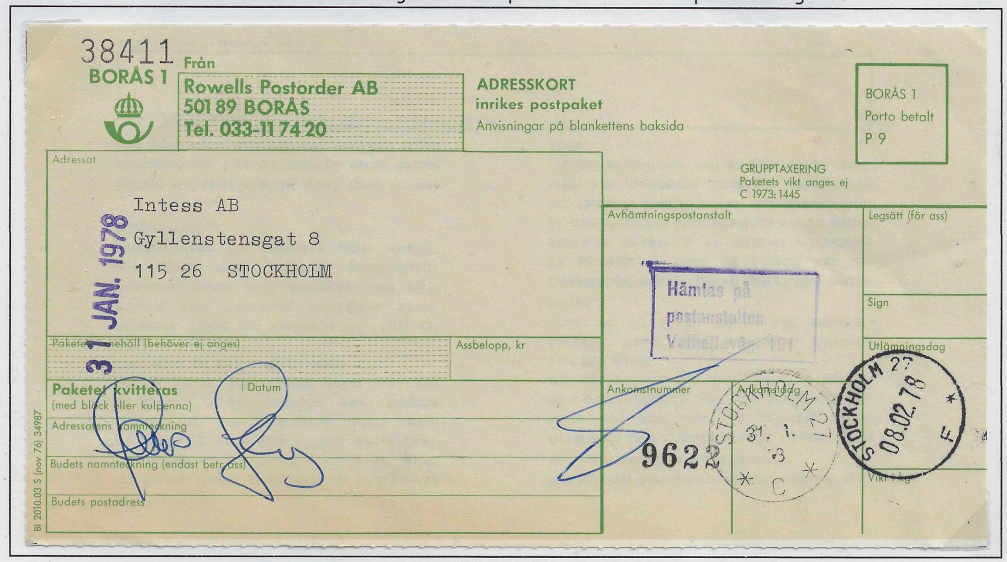

POSTALT
Adresskort specialtryckt för Rowells. Avtal om "Porto betalt", P9 med Borås 1, kompletterades med
GRUPPTAXERING, paketens vikt anges ej.

Josefssons, Borås

Josefssons kuvert postgånget från EKTRÄSK (Vindeln Västerbotten) 10/2 1964

Josefssons kuvert postgånget BACKE 1/12 1972. (Liten tätort i Ångermanland)

Josefssons kuvert postgånget från ÖVERTURINGEN LBB 1 15/10 1990 (småort i Ånge kommun)

MERKANTILT:
Josefssons grundades 1956 i Borås av Hugo Josefsson. 1969 öppnade Josefssons en stormarknad, som 1974 köptes av Wessels och 1977 blev B&W Knalleland. 1988 såldes Josefssons till Kooperativa Förbundet. Ellos förvärvade Josefssons 1996. Varumärket Josefssons fasades ut under 2000-talet.

Även brevens baksida kan vara intressant:
1964 månades att adressaten inte missade adressen eller frankeringen.

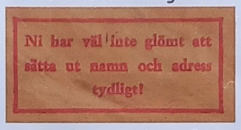

1990 ville man framstå som miljövänlig.

POSTALT
De rekommenderade breven antyder en betalning, troligen en check i brevet.

Korrekt porto:
1/7 1962 till 30/6 1964: inrikes brev 35 öre + Rekavgift 70 öre = 105 öre.

1/7 1972 till 30/4 1975: inrikes brev 75 öre + Rekavgift 300 öre = 375 öre.
En väsentlig ökning på mindre än 10 år!

Brevet från Linanäs 1976 hade kunnat sändas ofrankerat. Det förstod inte kunden, som frankerade 90 öre för inrikes brev. Adressaten Josefssons hade avtal med posten om **Svarsförsändelse**, kontonummer 3716.

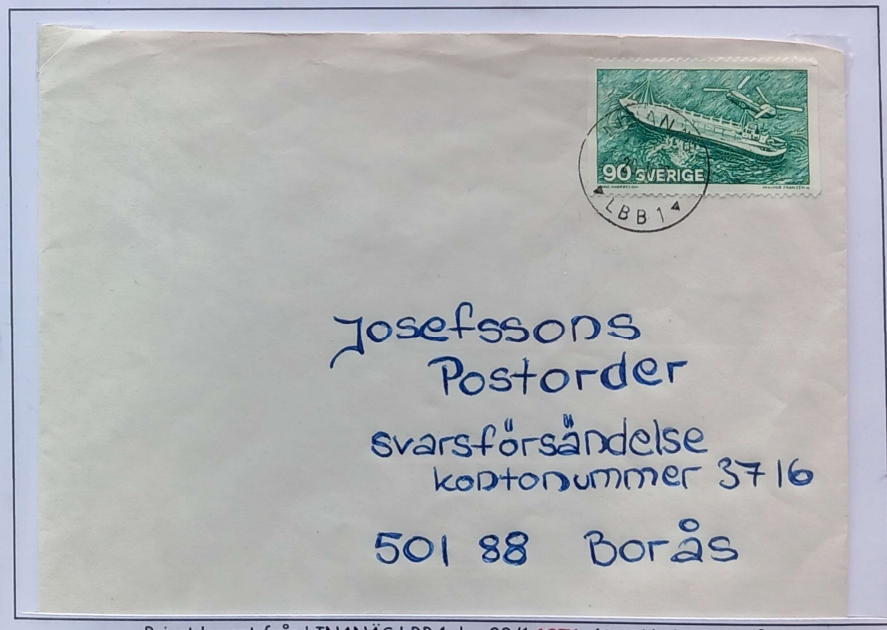

Privat kuvert från LINANÄS LBB 1 den 20/1 1976, (Stockholms skärgård.)

Ellos, Borås, köpte upp många konkurrenter

DELTIOLOGISKT: Ellos gjorde sig till turistmål, jämställt med Borås-parken. Vykortet är förmodligen utgivet i Ellos regi. Djurfoton: Karl Datavs och Åke Andreasson.

MERKANTILT: Ellos grundades 1947 av Olle Blomqvist och Lars Gustafsson. Då de inte fick registrera företaget som **LO:s skrev de Ellos**, bokstäverna som de låter. 1953 kom deras första postorderkatalog. 1958 köptes **AB Trikåkompaniet**, sedan 1951 marknadsfört som **Tekåde**. 1960 kom en gemensam katalog: **Ellos-Tekåde.** 1996 förvärvades den största konkurrenten, **Josefssons**. 1999 lanserades koncernens första e-handelsplats och år 2004 förvärvades det då gardin- och textilfokuserade **Jotex**. 2009 inledde **Ellos Group** ett arbete för att bli en renodlad e-handels-koncern. Sedan 2022 ägs Ellos av Nordic Capital. År 2024 hade Ellos Group en omsättning om cirka 3,3 miljarder SEK och 500 anställda.

POSTALT: **Ellos hade egna företagsunika paketadresskort. Deras paket grupptaxerades utan angivande av vikt.** Ellos var/är en postens storkunder med specialavtal om avgifter, rutiner och blanketter. Posten accepterade mycket avvikande blankettutformning, om det underlättade kundens rutiner.

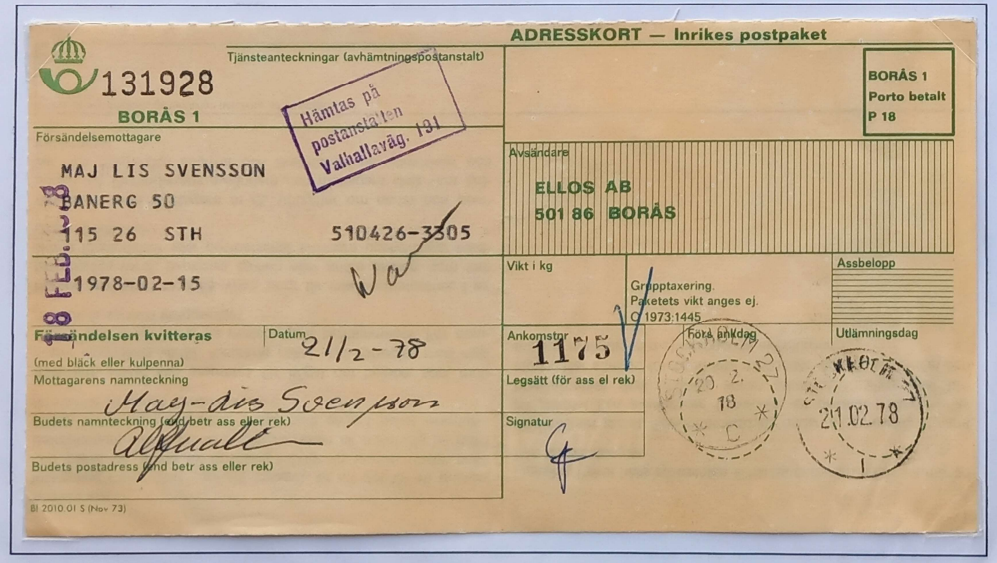

Omkring 1951 bytte Trikå-kompaniet namn till det marknads-mässigt mera slående TEKÅDE.

John Pedersen och Fabriksnederlaget, Borås

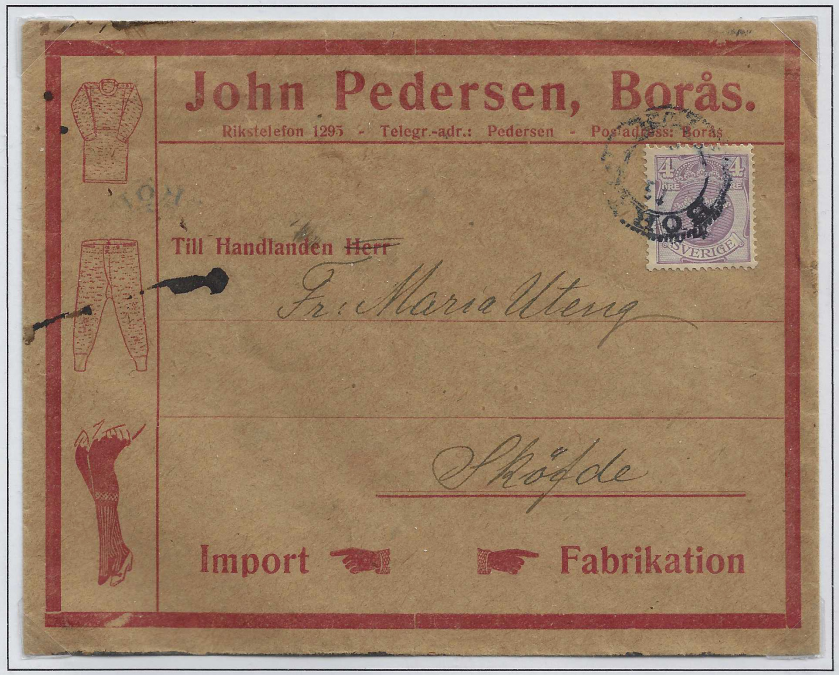

MERKANTILT: **John Pedersen** tillverkade och importerade underkläder, vilka illustrerar hans firmakuvert. 1920 startade John och brodern Erik postorderföretaget **Allmänco AB**. Det blev ett av landets första stora postorderföretag i konfektionsbranschen.

POSTALT: BORÅS 13/2 1912, **inrikes trycksak** till Skövde. Taxa: 4 öre gällde 1/7 1891 till 30/6 1919.

MERKANTILT: **Fabriksnederlaget** betjänade, enligt kataloger och kuvert, ett stort antal fabrikanter att få ut sina varor på marknaden: Konfektion, trikå, ylle, linne, päls, hattar, sybehör, m.m.

AB Wiskadals Fabrik, Borås

MERKANTILT:
Wiskadals fabrik var ett textilföretag med omfattande postorderförsäljning och direktbutik i Borås, ett av de företag som lade grunden till Borås som postorderstad. Startades år 1926 av Erik Algot Claeson och Ferdinand Gustafsson, expanderade snabbt och ombildades till aktiebolag år 1934.

Utöver egentillverkade produkter omfattade sortimentet kläder, hushållsartiklar, fritidsprodukter, verktyg, leksaker, cyklar m.m. Det sysselsatte som mest 170 personer, men klarade inte konkurrensen under efterkrigstiden, lades ned år 1967.

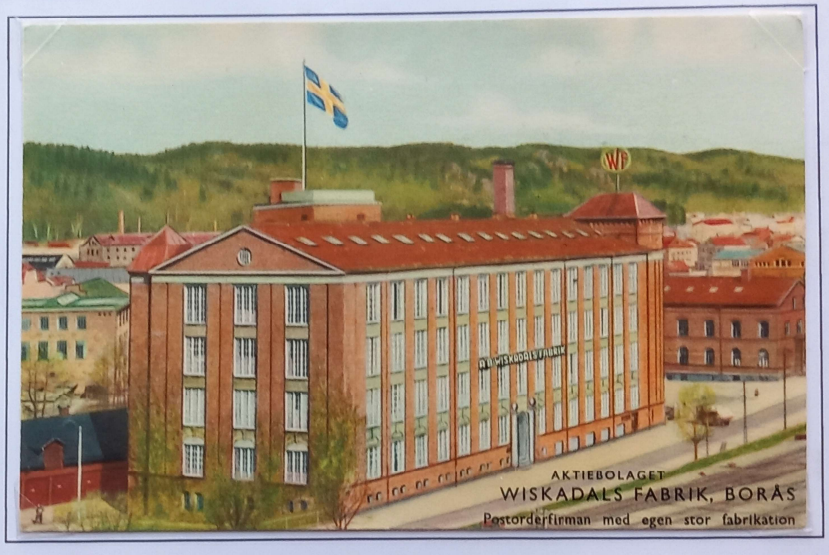

DELTIOLOGISKT:
Företaget var stolt över sin stora tegelbyggnad vid Skaraborgsvägen, vilken finns kvar än i dag. Förutom på ett flertal kuvert finns den avbildad på ett vykort från omkring 1960. Fotograf okänd.

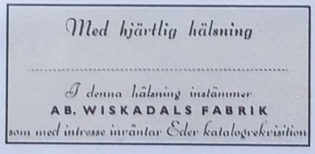
Med hjärtlig hälsning

I denna hälsning instämmer
AB. WISKADALS FABRIK
som med intresse inväntar Eder katalogrekvisition

Kortet delades ut som reklamsak, där fabriken instämde i en hälsning och önskade sig en katalogrekvisition.

POSTALT:
Många av företagets reklamkuvert har överlevt frankerade för Rek, som innehållit checkar för betalning.

Karles och Wästgötakompaniet, Borås.

MER-KANTILT: **Karles** fabriks- & handelsbolag med post-order hade allt från fritids-produkter till pälsar i sortimentet

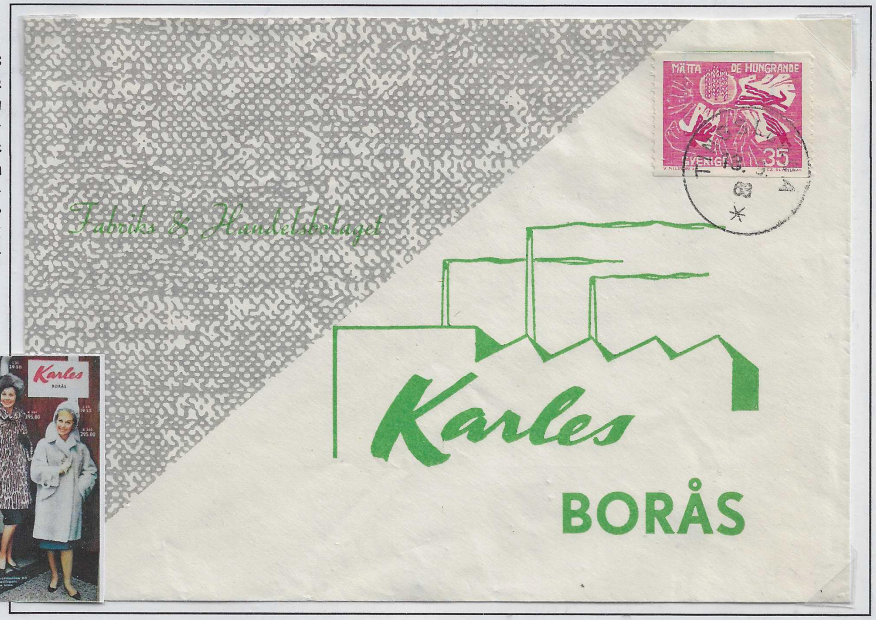

MER-KANTILT: **WEKÅ**, saluförde "Fabrikation samt engroslager av: sydda artiklar, trikåvaror, strumpor, täcken och madrasser, kortvaror m.m."

Sparande med avbetalning - per postorder

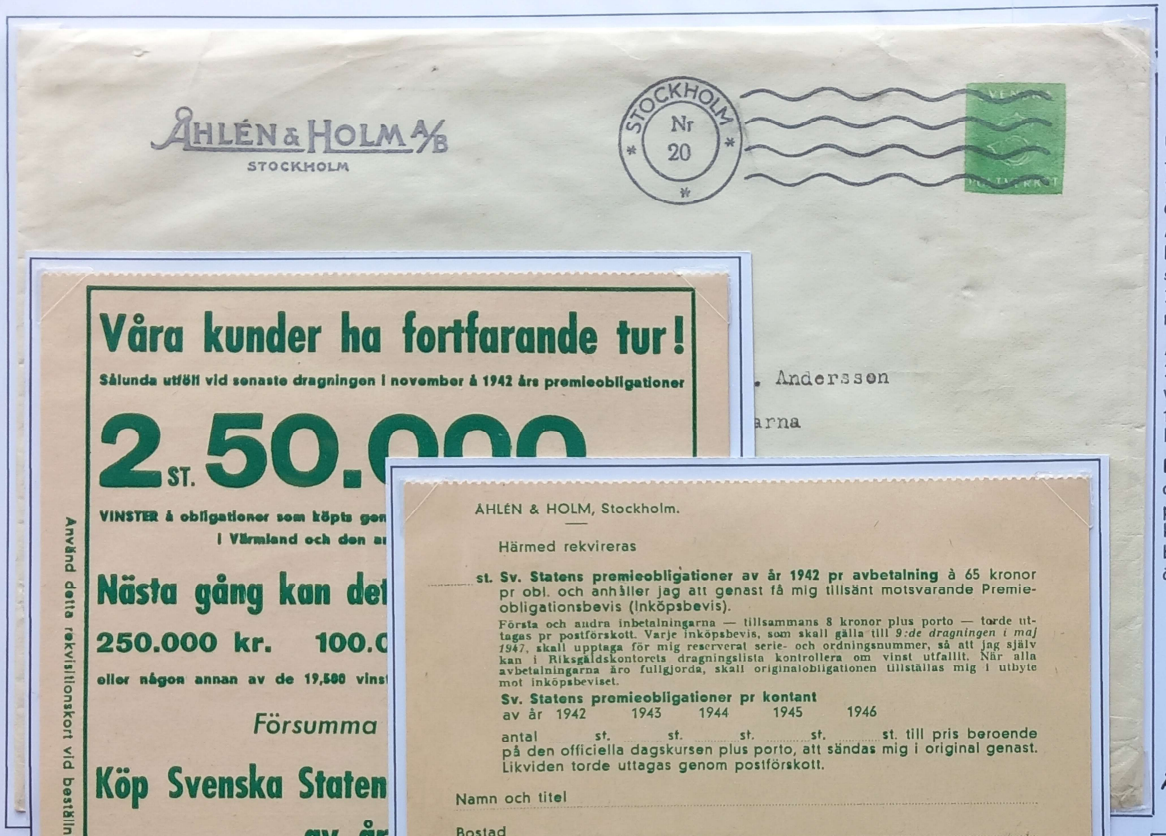

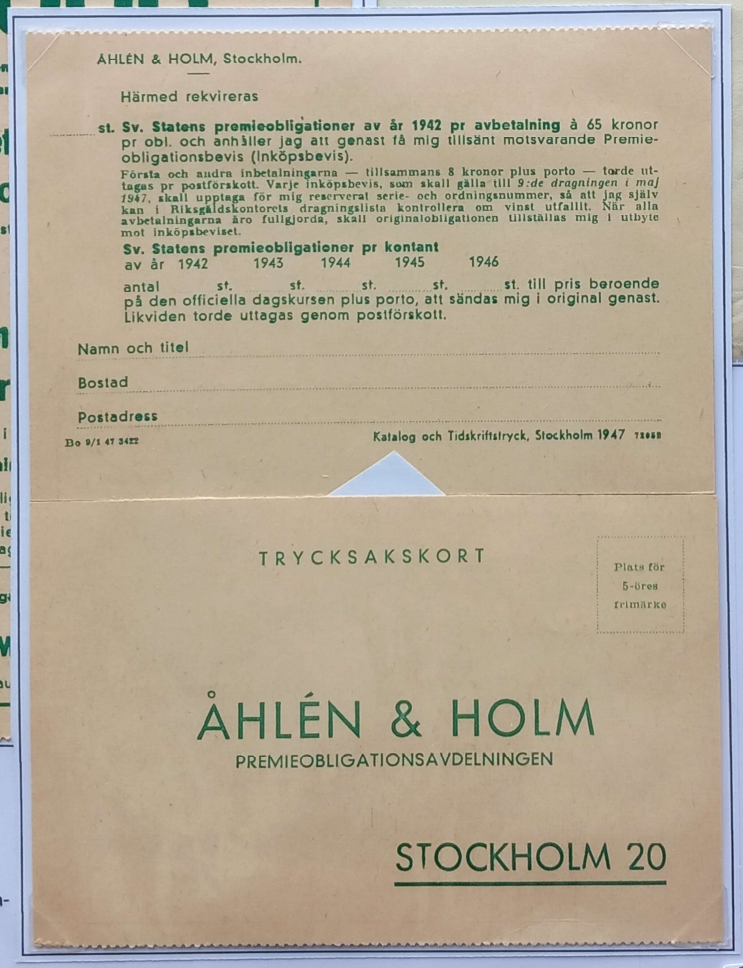

POSTALT:
Masskorsband, innehöll reklamblad med dubbelsidig text och två vidhängande svarskort för:
Beställning av obligationer, so skulle frankeras 10 öre som brevkort respektive Beställning av villkoren för kontantköp respektive belåning avbetalning) skulle frankeras 5 öre som trycksak

MERKANTILT:
Ur Riksgäldskontorets förvaltningsberättelse 1970: "erhöll **Bonniers Obligations-avdelning AB** och **Firma Åhlén & Holm** tillstånd att försälja obligationer av 1970 års andra premielån på avbetalning"

Å&H hade redan på 1920-talet en väl utvecklad organisation för försäljning av obligationer.

Bonniers Obligationsavdelning AB, knoppades av från Bonnierkoncernen och var i början av 1970-talet ännu under utveckling.

POSTALT:
Å&H använde Postförskott till 1924, blev en av Postgirots första kunder 1925 med kontonummer 20.
Bonniers utnyttjade Det Bästas avtal om svarsförsändelse konto 1402 Stockholm.

Bokklubbar - böcker på avbetalning

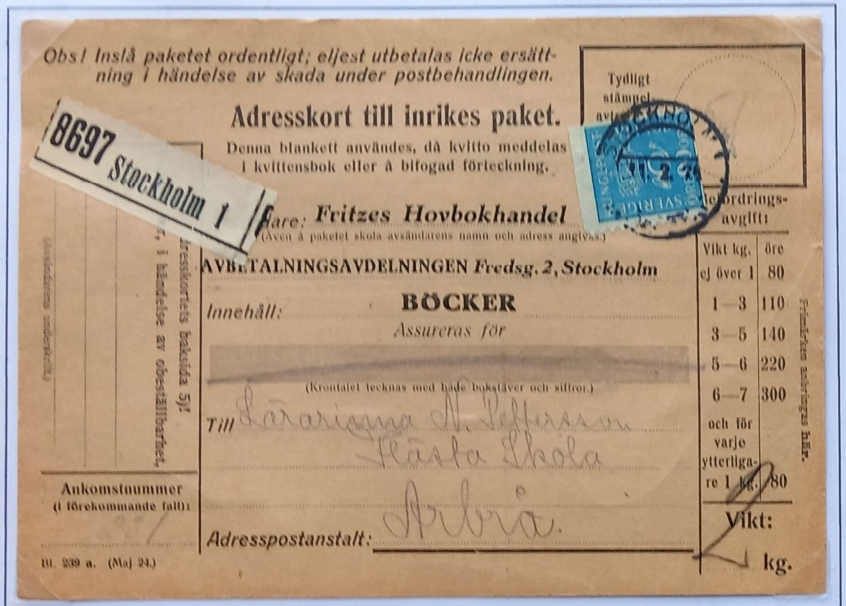

MERKANTILT:

Fritzes grundades 1837 av C. E. Fritze och C.A. Bagge. 1862 blev Fritzes hovbokhandel. Fritzes sålde böcker per postorder och erbjöd avbetalning. Sedan 2018 ingår Fritzes i Karnov Group, säljer via nätet.

Wahlström & Widstrand (W&W Bokklubb). P. K. Wahlström och W. Widstrand arbetade på Fritzes hofbokhandel. 1884 startade eget. Idag är W&W en del av Bonnierförlagen.

Bra Böcker i Höganäs grundades 1965 med inriktning att sälja bokpaket till lågt pris. 1985 fick bolaget uppdraget att ge ut Nationalencyklopedin, sista bandet gavs ut 1996. Bolaget likviderades 2000.

Allers förlag AB, nu Aller Media, grundat 1873 i Köpenhamn av C. J. Aller och hans hustru. Allers sålde bl.a. symönster, ger idag ut ett tiotal periodiska tidskrifter.

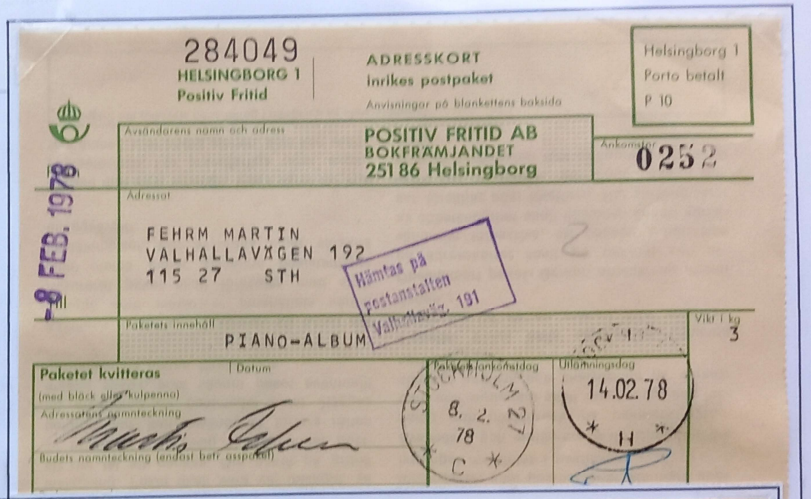

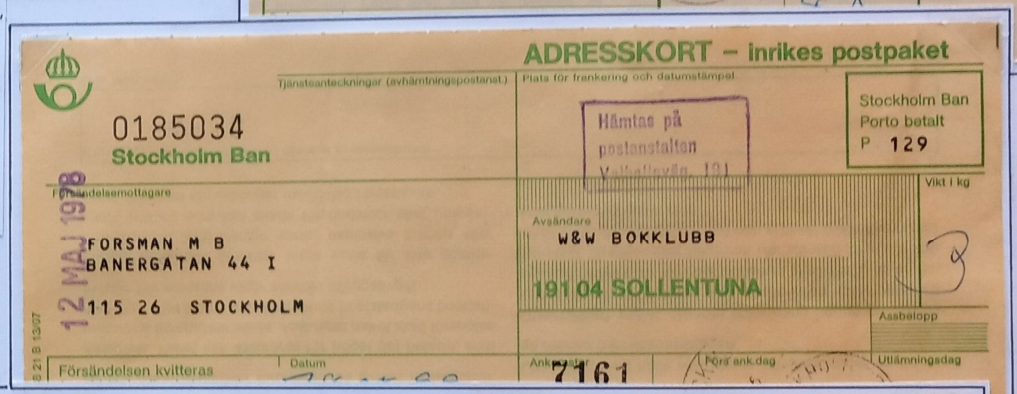

POSTALT:

Flertalet bokförlag och bokklubbar hade avtal med det lokala postkontoret om inlämning och betalning, som regel Porto betalt. De flesta använde privattryckta adresskort (mer eller mindre enligt postens mall) med alla uppgifter förtryckta som kunde underlätta deras hantering. - Fritzes är ett tilltryck på postens originalblankett

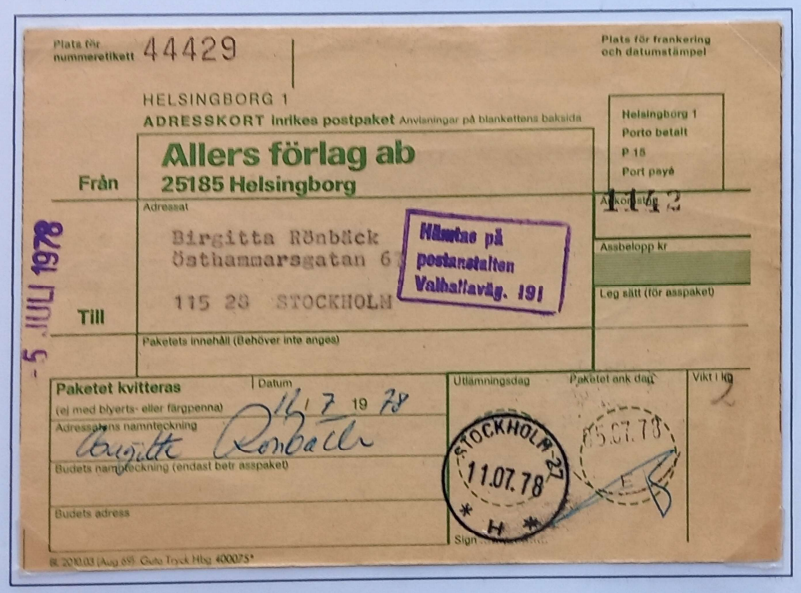

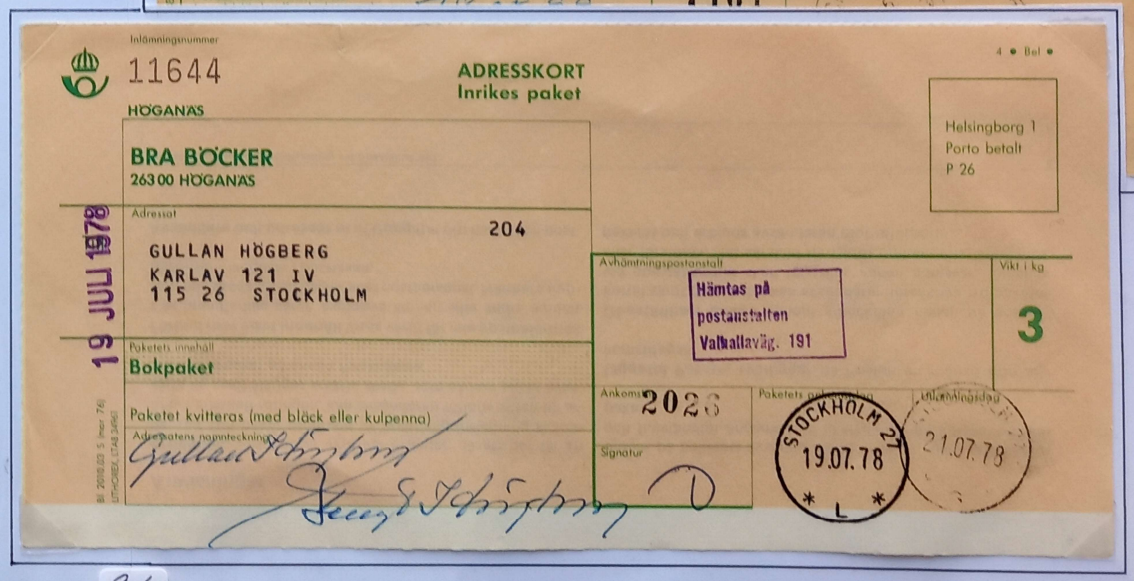

Här erbjudes Eder ett enastående
Intressant, spä
Det inom parentes angivna pr
nuvaran

Bernadotte, Lennart och Rab
Olof: LITTERATURENS MÄS
BERÄTTA OM BARN.

Sextio av all världens författare
om BARNET i olika åldrar. Und
skildringar av dagar och dagrar
domsåren. Talrika och utsökta il
tioner.

91P931250 Inb. (20:—)

Hedström, Gerda och Åker
Gallie: VÅRT SVENSKA HEM

Trettiotre av våra mest kända fö
re på området lär oss hemmets
och hur man skapar ett hem me
nad och atmosfär. Bland förfi
märkas Anna-Lisa Söderblom, E
bin, Vivi Täckholm, Ellen R
Helge Åkerhielm m. fl. Rikt illu
bl. a. med färgbilder.

MERKANTILT:
Oskar Ahrén, grundat 1911 uppgick 1959 i Åhlén & Holm. Kallade sig Hela Sveriges Varuhus.

Bokpriserna var reglerade, reans priser fick inte avslöjas i förväg. Det krävde särskilda reklamutskick.

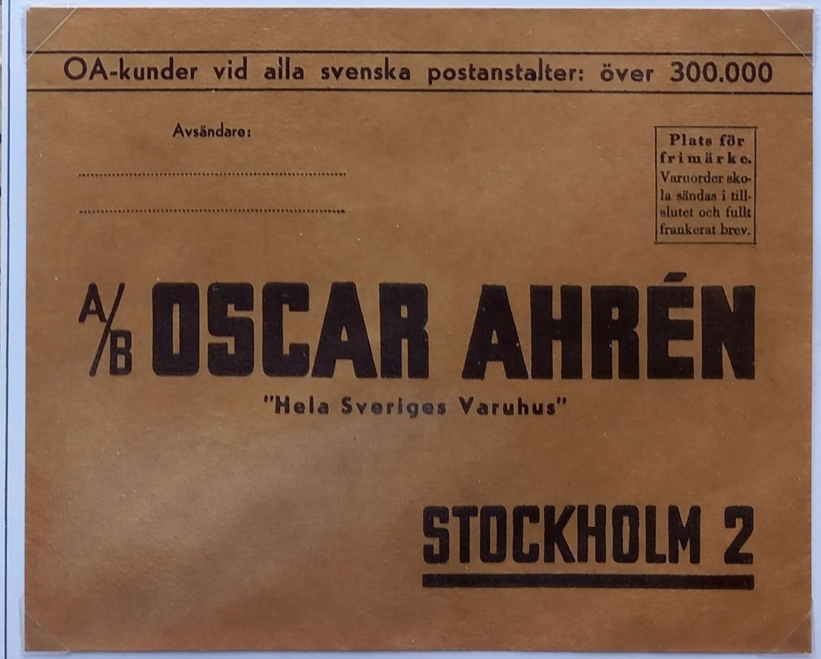

MERKANTILT:

Axel Hallberg J:R Jönköping, "Postorderaffär i frimärken", "Europas största nyhetsservice", gav ut egna kataloger.

POSTALT

Postförskott JÖNKÖPING 1948 och 1952, till Skartofta.

Det stora kuvertet 1948, har innehållit en katalog/trycksak. Frankeringen 50 märken motsvarar: Pf 10 öre + postgiro-inbetalning 20 öre + 20 öre porto för trycksak 200<300 g.

Det lilla kuvertets frankering 1952: 65 öre morsvarar: Pf 20 öre + postgiroinbetalning 20 + porto 25.

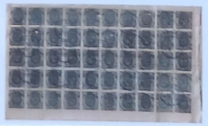

Det stora brevets baksida

Postverkets Frankoteckensexpedition - PFA

MERKANTILT:

Postverkets Frankoteckensexpedition (senare PFA) startade officiellt 1928. PFA sålde/säljer frimärken på abonnemang eller beställning, bl.a. har katalog och förtryckta beställningskort använts i marknadsföringen. **Affärsidé: sälja värdetecken som aldrig skall lösas in**, ofta levererade i makulerat skick. 1928 introducerade PFA handgjorda förstadagsbrev, adresserade ofta rek, ofta överfrankerade. Under 1960-talet fasades postgångna FDC ut, för masninstämpladde i slutet kuvert.

POSTALT:

Postförskottet 28/8 1929 till Grycksbo är en specialbeställning: postfriska frimärken och speciell, **korrekt frankering**, tre 20-öresmärken i olika färg: brevporto 15 öre (gällde 1/10 1922 till 31/3 1941) + Rekavgift 20 öre (gällde 1/7 1920 till 31/3 1949) + Pf 25 öre (till 30/6 1934 lika som postanvisning, 25 öre för 5 < 50 kr). På baksidan: filatelistiska anteckningar om frimärkena, även två brevmärken – troligen insända med beställningen till PFA.

Rek-FDC 26/5 1965 till Östersund, fortfarande äktgånget och handstämplat. Brevporto 40 öre + rek 100 öre gällde 1/7 1964 till 31/12 1966. 80 öre **överfrankerat**.

FDC 6/10 1979 Svensk rokoko, "bilaga" i slutet kuvert.

Elevsvar och lärares kommentarer gick som affärshandlig

Korrespondensinstituten hade (har) många likheter med annan postorder – de genererade intäkter till posten genom beställning och leverans av studiematerial samt många betaltransaktioner. Till detta kom en omfattande brevväxling mellan elever och skolorna.

Studier per korrespondens gav begåvningsreserven – de som av ekonomiska skäl inte kunde studera – en chans att förkovra sig parallellt med ett arbete. NKI, Hermods och Brevskolan utvecklades till de största i branschen. Studierna beredrevs enskilt eller i grupp utifrån kurslitteratur och övningsuppgifter uppdelade i "brev". Efter varje brev skickades svar per post för granskning av en lärare/handledare. Bedömning och kommentarer – slutligen även betyg – meddelades eleven per brev.

MERKANTILT:

Hermods startade år 1898, då Hans Svensson Hermod öppnade sin privatskola "Malmö Språk- och Handelsinstitut". Detta ledde till den första riktiga korrespondenskursen med 17 brev, där eleverna fick lära sig allt om bokföring. Sedan dess har Hermods erbjudit bland annat realexamen, studentexamen, akademiska kurser, ingenjörsexamen och olika yrkesutbildningar.

POSTALT:

Från 1899 till 1965 kunde elevers prov och lärarnas kommentarer sändas som affärshandling till och från korrespondensinstitut som Hermods. Kuvertet skulle märkas: Affärshandling. Den 1 januari 1966 slopades affärshandlingar som försändelseslag.

Brevet, MALMÖ 7/12 1915 till Urshult, är frankerat 10 öre och stämplat: **Affärshandlingar** och **Hermods Korrespondensinstitut Lantbruksavdelningen.** 1886 infördes en minimiavgift om 10 öre för affärshandlingar, vilken gällde för upp till 300 g till 30/6 1920, därefter 200 g till 31/3 1942.

BETYG

GISELHER NAGLITSCH

MÄRSTA

HAR PER KORRESPONDENS GENOMGÅTT

HANDELSRÄKNING

OCH DÄRUNDER BESVARAT DE I KURSEN INGÅENDE FRÅGORNA OCH LÖST TILL KURSEN HÖRANDE UPPGIFTER PÅ SÅDANT SÄTT ATT VI HÄRMED UTDELA FÖLJANDE VITSORD

MED BERÖM GODKÄND

STOCKHOLM DEN 8 januari 1959

BREVSKOLAN

Rektor

Avdelningsföreståndare

Betygsgrader: Berömlig. Med utmärkt beröm godkänd. Med beröm godkänd. Väl godkänd. Godkänd. Icke fullt godkänd.

Skräddarsydd utbildning

MERKANTILT:
Korrespondensinstitut, som Brevskolan, erbjöd ett rikt urval kortare eller längre kurser.
Det var lätt att skräddarsy sin utbildning efter intresse och målsättning.
Handelsräkning utelämnade teknikdelarna.
Räknestickan blev en bra komplettering.

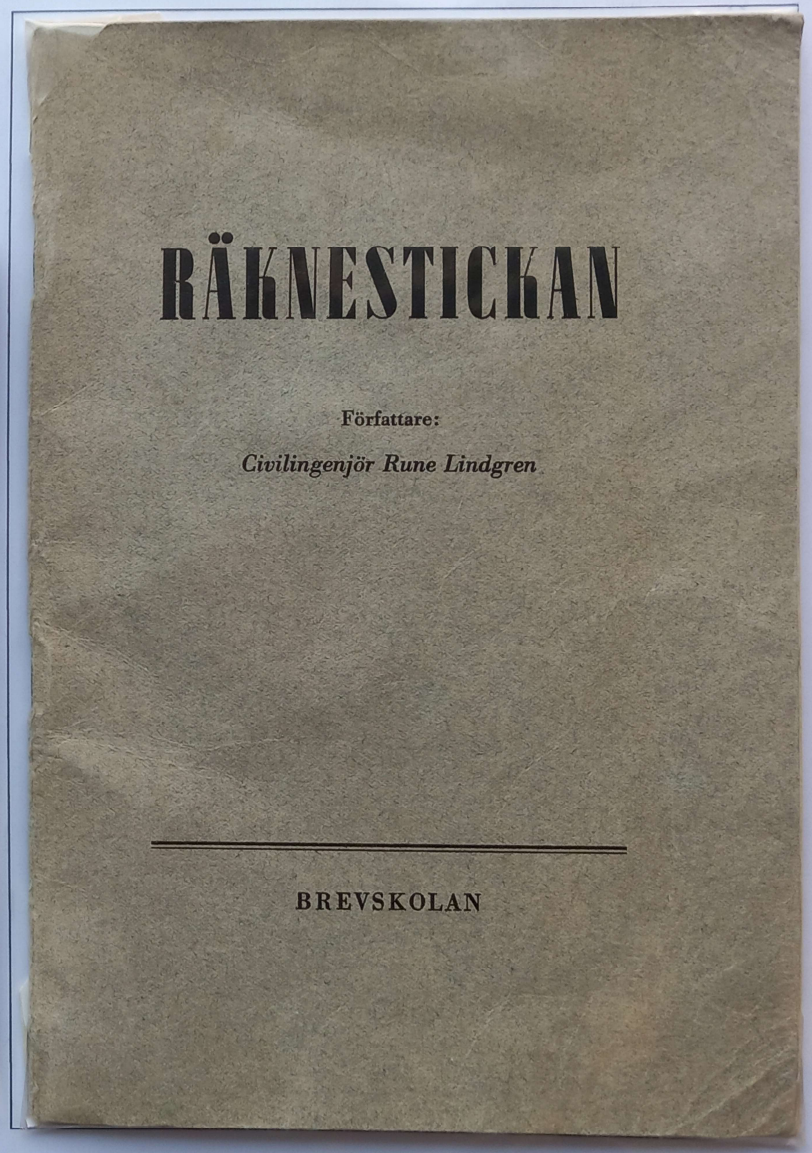

RÄKNESTICKAN

Författare:

Civilingenjör Rune Lindgren

BREVSKOLAN

31

Förkovran under beredskapen

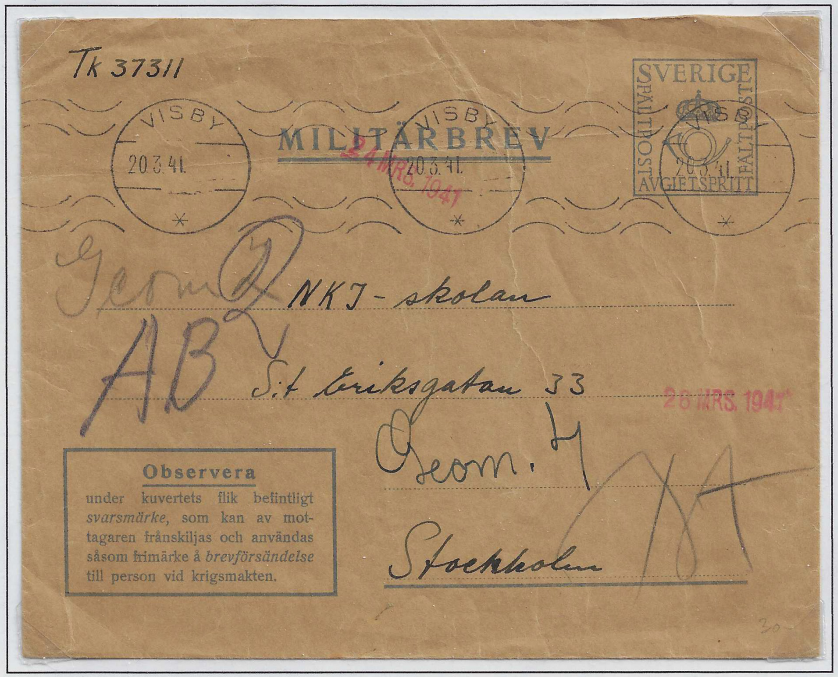

OBJEKTET:
Under beredskapen använde många sin fritid till studier. Så långt tilldelningen räckte, kunde de använda sina Militärbrev för insändande av svar/prov. Det gjorde Maskinist M. Sahstedt på U-båten Valen.

Kuvertet användes av NKI till flera noteringar rörande bedömningen av de insända svaren

POSTALT:
NKI-skolan använde svarsmärket till frankering av bedömningen/resultatet av maskinistens insända uppgifter.

Till

SVENSKA
ORKESTERFÖRLAGET

SUNDBYBERG

Elev n:r .....

GITARR SKOLA

Jag är intresserad av SVENSKA ORKESTERFÖRLAGETS Snabbkurs i Gitarr, och önskar följande leverans mot postförskott:

1. **Nybörjarkursen** *(10 lektioner) kr. 52:— kontant*
2. **Nybörjarkursen** *(10 lektioner) kr. 57:20 på avbetalning med 27:20 vid första lektionens början och resten med 10:— kr. pr månad.*
3. **Nybörjarkursen** *provlektion à kr. 6:10.*

Stryk det som ej önskas! Sänd ej pengar i brev eller postanvisning. All försändelse sker mot postförskott.

Namn .....

Bostad eller box .....

Postadress .....

MERKANTILT: Svenska Orkesterförlaget lovade att man kunde lära sig spela gitarr per korrespondens! Det kunde man göra kontant eller på avbetalning.

POSTALT: Förlaget ville inte få pengar i brev eller postanvisning. "All försändelse sker mot postförskott."

Kunskap per korrespondens och kredit

Kursledning:
PROFESSOR GREGOR PAULSSON
REKTOR SVEN HARTMAN
REKTOR E. SKÖLD
SEKRETERARE G. ROSWALL

NKI skolan

Administration:
VERKST. DIREKTÖR ERIC FRIEBERG
EKONOMICHEF E. ANDERSSON
S:T ERIKSGATAN 33 · POSTGIRO 1760
TELEFON 320340 (VÄXEL)

Nordens största kursprogram för korrespondensstud:

STOCKHO

Herr
Arthur Flygare
Bosjökloster

SNOGERÖD

Medan vi vänta på Er anmälan över
av intresse för en blivande NKI-el

Det berättar om resultat, som ha up
är eleverna själva som ha ordet. NK
fått svar.

Frågorna ha gällt sådant som har sam
verna finna dem lättfattliga, tillräc
o.s.v. Och så varför de började vid N

Svaren ha gjort oss glada och vi återg
gade häftet.

Alla ha inte lika lätt för studier - det kan nog inte sägas för ofta - men alla kunna få stort utbyte av NKI-kurser. Var och en kan ta så lång tid han behöver för att lära sig ett studiebrev - ingen jäktar Er. Friheten i NKI-studierna är ovärderlig - Ni kommer att sätta värde på att inte ha någon över Er som befaller eller tjatar.

Ni läser när Ni har tid och lust. Men just därför att Ni själv bestämmer, sätter Ni Er gärna till studierna. Och fortare än Ni kanske trott är Ni framme vid målet - Ni liksom de som studerat före Er och vars erfarenheter Ni nu får läsa om.

Ni kan säkert inte undgå att ryckas med av entusiasmen i dessa uttalanden. Jag har själv läst tusentals sådana brev under mina många år vid NKI, men alltjämt känner jag mig upplivad när jag får brev som de återgivna. Det sporrar ambitionen att liksom brevskrivarna göra sitt bästa.

En föresats - ett beslut - en NKI-kurs, och så tid och energi till studierna kan leda till samma strålande resultat för Er som för dem Ni läser om i häftet.

Er
Eric Frieberg.

M/3 - 5802

ANMÄLNINGSKORT

TILL NKI-SKOLAN
STOCKHOLM 12

Härmed anmäler jag mig enligt NKI-skolans allmänna studiebestämmelser till:

.....

.....

Avgiften som är kronor ..... *önskar jag erlägga*

1. på en gång vid anmälan
2. genom månadsbetalningar*

} Stryk det som ej önskas

Jag betalar första gången kronor .....
som Ni torde uttaga genom postförskott, då Ni sänder den första studiematerielen.

Därefter betalar jag varje månad kronor .....
genom postförskott till dess kursavgiften i sin helhet är erlagd.

Sänd inga pengar nu — invänta postförskott!

..... *den* .....

Egenhändig namnteckning

Gällande avgifter: Se kursprogrammet "Kurser och avgifter"

B 1021

* Vid månadsbet
ning av kursavgif
intill 100: —, erläg
förslagsvis 20: —
kurser intill 200
25: —, vid kurser
300: —, 30: — och
utöver 35: — eller 4
Första inbetaln
bör motsvara två
nadsbetalningar

MERKANTILT:
NKI-skolan, grundad 1910 av Hilbert Norén, var en av Sveriges största skolor för korrespondensundervisning. Bl.a. fanns kurser för realskola, gymnasium och ingenjörer. NKI-skolan slogs samman med Hermods 1965.

Avgifter som månatliga betalningar var vanliga, som anmälningskortet ovan visar.

POSTALT:
NKI hade en blygsam frankeringsstämpel, med bara namnet i liten stil.
Trycksaker < 100 g kostade 15 öre 1/6 1957 till 30/6 1962.

STOCKHOLM 24.2.58 L/C. 5807
SKYDDA BARNEN I TRAFIKEN
NKI-SKOLAN
öre 015 öre
SVERIGE

Propagar
åsiktsbil

När man ska studera propag
från början göra klart för sig
på psykologiska förutsättnin
måste därför läggas till grund
inte kunskaperna ska bli ytliga
detaljerna. Överhuvud måste al
de enklaste, utföras med tanke
ningar för att bli effektiva.

En så enkel propagandaåtgä
affischer måste bedömas och
psykologiska effekten på dem so

Propagandans uppgift är att
folks ställningstagande för och
propagandisten ska ha framgång
han vara något förtrogen med
ska sättas in för att åstadkom
riktning.

MERKANTILT:
Många av Brevskolans kurser kunde studeras enskilt eller i studiecirkel. Studiebreven var ofta desamma. Men cirkelledaren kunde få en särskild handledning – det gällde att "ligga steget före".

Att tänka och diskutera

Bildning och propaganda

Handledning för studium och diskussion

BREVSKOLAN

35

POSTALT:
För studiecirklarnas svarsbrev och kommentarer från lärare gällde samma regler som för enskilda elever – breven skulle märkas och taxeras som affärshandling.